

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Veronika Mazáková

**Adaptační příměstský tábor
pro děti nastupující do první třídy**

Olomouc 2021

vedoucí práce: PaedDr. Alena Jůvová, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci zpracovala samostatně pouze za pomoci zdrojů a literatury uvedených v závěru práce.

V Olomouci dne .....

Veronika Mazáková

Poděkování

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování PaedDr. Aleně Jůvové, Ph.D. za její cenné rady, doporučení a trpělivost při vedení mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	6
1 Charakteristika dítěte předškolního a mladšího školního věku	8
1.1 Předškolní věk	8
1.1.1 Definice předškolního věku	8
1.1.2 Tělesný vývoj	8
1.1.3 Vývoj psychiky	9
1.1.4 Socializace.....	11
1.2 Školní zralost	12
1.2.1 Fyzická zralost	12
1.2.2 Emoční a sociální zralost	13
1.2.3 Sociální kompetence	14
1.2.4 Adaptace dítěte na školní prostředí	14
1.3 Školní věk.....	14
1.3.1 Tělesný vývoj.....	15
1.3.2 Psychický vývoj	15
1.3.3 Socializace.....	16
2 Volný čas a pedagogika volného času	17
2.1 Funkce volného času	18
2.2 Principy výchovy ve volném čase	20
2.3 Hlavní znaky a cíle výchovy ve volném čase.....	21
2.4 Prostředí a výchovní činitelé pro trávení volného času.....	22
3 Pedagogika zážitku	24
3.1 Vymezení základních pojmů	24
3.1.1 Zážitek.....	24
3.1.2 Prožitek (prožívání).....	24
3.1.3 Zkušenost	25
3.1.4 Vymezení pojmu pedagogika zážitku	25
3.2 Principy pedagogiky zážitku	26
3.3 Modely zkušenostního učení využívané v pedagogice zážitku	28
3.3.1 Deweyho model zkušenostního učení.....	28
3.3.2 Lewinův model zkušenostního učení	28

3.3.3	Kolbův zkušenostní model učení	28
3.3.4	Flow	29
3.4	Uplatnění ve výchově žáků na základních školách	29
3.5	Hra	30
3.5.1	Vymezení pojmu hra	30
3.5.2	Znaky hry	31
3.5.3	Dělení her	32
3.5.4	Teorie hry	32
4	Tábor	34
4.1	Vymezení pojmů	34
4.2	Klasifikace táborů	36
4.3	Legislativa	38
5	Adaptační příměstský tábor	40
5.1	Organizace tábora + příklad dobré praxe a osobní zkušenost	40
5.1.1	Popis zařízení	40
5.1.2	Příklad dobré praxe	41
5.1.3	Organizace a personální zajištění tábora	41
5.2	Rozpočet tábora	42
5.3	Program tábora	43
	Literatura	61
	Internetové zdroje	64
	Seznam příloh	66

Úvod

Pro zpracování své bakalářské práce jsem si zvolila téma příměstského adaptačního tábora pro děti nastupující do první třídy. Hlavním cílem této bakalářské práce je vytvoření projektu adaptačního tábora pro děti, které nastupují do první třídy základní školy.

Inspirací mi byl tábor, který pořádala škola, ve které jsem zaměstnaná jako asistentka pedagoga. Tábor nebyl koncipován přímo jako adaptační, ale spíše jako volnočasová akce, která pomůže seznámení dětí mezi sebou. Tábor měl jak u dětí, tak u rodičů velký úspěch, proto mě napadlo, že bych mohla navrhnout a zorganizovat obdobný tábor i já sama. Hlavním cílem mého projektu je seznámit děti s nastávajícími třídními učitelkami, s vnějšími i vnitřními prostory školy, aby se děti dokázaly v prostoru orientovat a nebyly nervózní z neznámého. Velmi důležitou složkou tábora je i seznámení dětí mezi sebou napříč všemi třídami.

Bakalářská práce se skládá z pěti kapitol, přičemž tři kapitoly jsou zařazeny do teoretické části a dvě kapitoly jsou zařazeny do části praktické.

První kapitola je zaměřena na popis charakteristiky dítěte předškolního a mladšího školního věku, kde si vymezíme základní pojmy, popíšeme změny, kterými v tomto období tyto děti procházejí.

Druhá kapitola se zabývá volným časem a pedagogikou volného času. V této kapitole si tyto dva pojmy definujeme, uvedeme si funkce, principy, prostředí ve kterém se volný čas odehrává a dále si popíšeme hlavní znaky a cíle výchovy ve volném čase.

Ve třetí kapitole si rozebereme pedagogiku zážitku. Vymezíme si základní pojmy, které s pedagogikou zážitku souvisí. Součástí této kapitoly je i podkapitola věnována hře, ve které si vysvětlíme i pojem flow a modely zážitkového učení.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na tábor. Jsou zde popsány druhy a typy táborů, dále jsou zde popsány pracovní pozice, které s táborem souvisí a legislativa, podle které se tábory řídí. Na čtvrtou kapitolu navazuje kapitola pátá, která je zaměřena již na samotný projekt adaptačního tábora. V kapitole jsou uvedeny informace o organizaci ve které se tábor odehrává, dále personální zabezpečení tábora, rozpočet, denní harmonogram a program tábora.

Tento projekt má pomoci dětem s adaptací na nové prostředí, aby nebyly z nástupu do prvního ročníku nervózní, ale naopak, aby nastupovaly do školy s radostí, bez jakýchkoliv obav či strachu.

Teoretická část

1 Charakteristika dítěte předškolního a mladšího školního věku

Protože je příměstský tábor orientován přímo na děti, které ukončují předškolní vzdělávání a přecházejí do prvního ročníku základní školy, chtěla bych v této kapitole charakterizovat vývoj předškolních dětí, zároveň na to navazující školní zralost a naposled i žáky mladšího školního věku. Je to sice krátké vývojové období, avšak pro děti velmi významné.

1.1 Předškolní věk

Pro potřeby edukační praxe je třeba dítě v mladším školním věku charakterizovat na základě bio-psycho-sociálního přístupu (Engel, 1977). Tento model je založen na systémovém přístupu k člověku a předpokládá, že psychická, fyzická i sociální stránka lidského vývoje spolu neodmyslitelně souvisí. Tento model je přínosný i pro současnou sociální pedagogiku, kdy sociální pedagog může při známkách sociální deviace uvažovat o jejich příčinách v těchto třech směrech.

1.1.1 Definice předškolního věku

Jak ve své publikaci uvádí Langmeier (1998, s. 84), za předškolní věk můžeme označit období již po narození a konec tohoto období připisujeme nástupu dítěte do školy. Ne každý může s Langmeierovým vymezením souhlasit, proto si zde uvedeme i vymezení předškolního věku od Vágnerové (2012, s. 177), která uvádí, že předškolní období trvá od 3 do 6 – 7 let, můžeme tedy říct, že tohle období trvá od nástupu dítěte do mateřské školy. Konec této fáze není ovšem určen jen fyzickým věkem, především ale sociálně, nástupem do školy.

1.1.2 Tělesný vývoj

Prvních šest let života je nadáno rychlým vývojovým tempem, ve kterých dosahuje dítě třetinu své konečné váhy v dospělosti, více než dvě třetiny výšky a 95 % velikosti mozku dospělého člověka. V tomto období můžeme také pozorovat

zvláště velké kvantitativní změny ve vnitřních orgánech, jako je růst mozku, ledvin, žaludku, srdce a jater (Příhoda, 1963).

Tělesný vývoj na konci tohoto období zpomaluje a dochází k jeho harmonizaci. Vytrácí se charakteristická dětská baculatost, dítě se vytahuje do výšky a přibývá na hmotnosti, což je důsledek nárůstu svalové hmoty. V tomto období jsou ještě rozdíly mezi pohlavími minimální (srov. Thorová, 2015; Trpišovská, 2006, s. 33).

1.1.3 Vývoj psychiky

Psychický vývoj u dětí předškolního věku je spjatý s konkrétními životními situacemi. Ve svých otázkách vycházejí z naivního přesvědčení, že existuje úplné vědění o všech věcech, je jen potřeba se zeptat těch, kteří to vědí. Úsudky si děti tvoří intuitivně, jejich paměť je často kompenzována fantazií a smyšlenkami. Významnou úlohu ve vývoji fantazie, myšlení a řeči mají pohádky, v současné době se na vývoji těchto funkcí podílí i televize (Kohoutek, 2008). Nutno dodat, že v současné době má na psychický vývoj vliv i brzké používání moderních technologií, kterými jsou chytré telefony, tablety aj.

Kognitivní vývoj

Kolem čtvrtého roku se vývoj inteligence dostává z předpojmové úrovně na vyšší úroveň názorového myšlení. Dítě uvažuje již v celostních pojmech, které vznikají na základě vystižení podstatných podrobností. Pokrok dítěte je nesporný, ale stejně tak jsou zřejmá i omezení, jež dítěti zatím nedovolují myslet skutečně logicky po krocích. Umí sice vyvozovat závěry, ale tyto úsudky jsou závislé na názoru, zpravidla na vizuálním tvaru. Myšlení dětí je stále úzce vázáno na vlastní činnost a je v tomto smyslu egocentrické a antropomorfní, magické a artificialistické (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 90–92).

Když se na kognitivní vývoj podíváme z pohledu Piageta (1970), dozvíme se, že Piaget rozděluje kognitivní vývoj do čtyř období, kterými jsou stádium senzomotorické, které probíhá přibližně prvních 18 měsíců, stádium předoperační, trvající přibližně od 2 do 7 let věku dítěte, stádium konkrétních operací, které začíná mezi 7 – 8 lety dítěte a končí ve věku kolem 15 let, kdy začíná poslední stadium,

kterým je stádium formálních operací. Děti předškolního věku tedy spadají do stádia předoperačního. Tyto děti podle Piageta usuzují jen o stavech či konfiguracích, přičemž si zatím nevšímají transformací. Vzpomínky jsou spíše motorické, samy o sobě nevyústí v simultánní rekonstrukci celku. Charakteristické je pro tohle období experimentování s hmotnými objekty (srov. Piaget, Inhelder, 1970; Sternberg, 2002).

Emoční vývoj

U předškolních dětí je emoční prožívání charakteristické větší stabilitou a vyrovnaností, než tomu bylo v batolecím věku. Prožitky bývají velmi intenzivní, často se u nich může bez jasné příčiny střídát smích a pláč. Děti v předškolním věku bývají už více pozitivně laděné, nejsou u nich tak časté negativní emoční reakce. Tato proměna je závislá na dosažení větší zralosti centrálního nervového systému, zároveň i na úrovni uvažování.

Způsob prožívání předškolních dětí můžeme shrnout do několika bodů, kterými jsou:

- Vztek a zlost.
- Projevy strachu.
- Veselost, smysl pro humor.
- Dítě se dokáže na něco těšit (Vágnerová, 2008).

Vývoj osobnosti a sebepojetí

V tomto věku je rozvoj dětského sebepojetí velmi významným obdobím. Dítě si už uvědomuje sebe samo jako aktivní bytost, která může ovlivňovat své nejbližší okolí i svou vlastní pozici v něm. Velice důležité je pro rozvoj sebepojetí předškolního dítěte možnost pronikat do širší společnosti a nějakým způsobem se v ni uplatnit. Zkušenost s osamostatňováním a prosazováním může být ovšem různorodá, zahrnuje jak pozitivní, tak i negativní zážitky. Její korektivní vliv je na rozvoj sebepojetí vázán na způsob interpretace získaných zkušeností dítěte, z toho můžeme usoudit, že závisí na aktuálním způsobu uvažování a zároveň je spojen i s citovým prožíváním.

Můžeme pozorovat rozdíly v chování a prožívání u dívek a chlapců. Tyto rozdíly jsou výsledkem interakce biologických a sociálních vlivů. Chlapci bývají zvědavější, chovají se asertivněji a mají sklon reagovat častěji fyzickou silou. Dívky jsou oproti chlapcům méně průbojné, emotivnější a snáze se u nich rozvíjí schopnost sebekontroly (Vágnerová, 2008, s. 225–231).

Znaky osobnosti typické pro předškolní dítě jsou egocentrismus, fenomenismus, magičnost a absolutismus (Vágnerová, 2000, s.102–103).

- **Egocentrismus** – V Pedagogickém slovníku (1998) se můžeme dočíst o egocentrismu následující: je to „...*pohled na svět, v němž u jedince převládá soustředění na sebe samého a malé ohledy na ostatní.*“ U dítěte je to vývojová fáze v raném dětství, kdy se považuje za střed všeho dění (Průcha, Walterová a kol., 1998, s. 62).
- **Fenomenismus** – „...*tj. důraz na určitou, zjevnou podobu světa, event. na takovou představu. Dítě je fixováno na nějaký obraz reality, který není schopno ve svých úvahách opustit. Svět je pro něj takový, jak vypadá, jeho podstatu vesměs ztotožňuje se zjevnými znaky.*“
- **Magičnost** – tj. tendence pomáhat si fantazií při interpretaci dění v reálném světě, a tak zkreslovat jeho poznání (Vágnerová, 2000, s. 102–103).
- **Absolutismus** – je přesvědčení, že každé poznání musí být definitivní a má jednoznačnou platnost. Jako příklad Vágnerová (2012) uvádí chlapce, který viděl reklamu na zubní pastu. Chlapec viděl reklamu na jistou značku zubní pasty, u které tvrdili, že nej nejlepší. Tuto informaci chlapec odmítal s tím, že v předešlé reklamě na jinou zubní pastu tvrdili, že nejlepší je ta jejich, tak to tak musí být (Vágnerová, 2012, s. 179).

1.1.4 Socializace

Socializace předškolního dítěte stále probíhá především v rodině, která zajišťuje jeho primární socializaci, ale s nástupem do mateřské školy dochází k diferenciaci v oblasti socializačního rozvoje a dítě se musí přizpůsobit požadavkům i jiného sociálního prostředí.

V mateřské škole se dítě učí žádoucím způsobům chování, osvojuje si základní normy chování, s nimiž se postupně ztotožňuje. Děti navazují kontakty

s vrstevníky. Při výběru kamarádů v tomto období převažuje důraz na shodu v oblasti potřeb a zájmů.

1.2 Školní zralost

Po šestém roce života nastává u dětí velká a náhlá změna, kterou je vstup dítěte do školy. Pro většinu dětí tento přestup z mateřské školy do školy základní znamená značnou zátěž, proto je velmi důležité, aby dítě bylo pro vstup do školního prostředí dostatečně zralé. Jen tehdy se může s novými nároky, které na něj budou kladeny, vyrovnat.

Kdybychom měli shrnout úvahu o podstatě školní zralosti, přiklonili bychom se k souhrnné definici připomínající vymezení J. A. Komenského. „*Za školní zralost budeme považovat takový stav somato-psycho-sociálního vývoje dítěte, který:*

- 1. je výsledkem úspěšně dovršeného vývoje celého předchozího období útlého a předškolního dětství,*
- 2. je vyznačen přiměřenými fyzickými a psychickými dispozicemi pro požadovaný výkon ve škole a je doprovázen pocitem štěstí dítěte,*
- 3. je současně dobrým předpokladem budoucího úspěšného školního výkonu a sociálního učení“ (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 106–107).*

1.2.1 Fyzická zralost

Předpokladem fyzické zralosti je dosažení takové tělesné úrovně, aby každodenní návštěva školy nezpůsobila dítěti újmu na zdraví. Fyzickou zralost posuzujeme podle následujících znaků (Spáčilová, 2009, s. 64):

- Věk dítěte.
- Výška a hmotnost dítěte, stav vyvinutosti kostry a svalstva.
- Přiměřenost rozvoje hrubé a jemné motoriky dítěte:
  - Hrubou motorikou rozumíme vše, co souvisí s pohybem a obratností dítěte. Hrubou motoriku můžeme přirozeně rozvíjet při herních situacích, jako je skákání přes švihadlo, házení míčem apod.

- Jemnou motoriku můžeme označit za motoriku „obratných prstů“. Dítě by mělo dobře manipulovat s drobnějšími předměty. Jemnou motoriku mohou podpořit různé dětské aktivity, jako je navlékání korálků, hra s plastelínou, skládání origami aj.
- Grafomotorika dítěte, kterou Průcha (1998, s. 77) definuje jako: „*Soubor psychomotorických činností, které jedinec vykonává při psaní. Psaní není je záležitostí psacích pohybů ruky (u postižených osob též nohy, úst), ale je řízeno psychikou.*“ Při nástupu do školy by mělo dítě zvládnout nakreslit lidskou postavu se všemi jejími částmi, postava by měla být bohatá na detaily, dále by dítě mělo být schopné nakreslit geometrické tvary a velká tiskací písmena.
- Pohybovou koordinaci dítěte.
- Míra zralosti centrálního nervového systému a celkové zdraví dítěte.

Předpokládá se i dokončení tzv. první strukturální přeměny, kdy se svou tělesnou stavbou dítě podobá již více dospělému člověku. Tyto změny vedou k dosažení „filipínské míry“ – tj. ruka natažená přes vzpřímenou hlavu dosáhne na ušní lalůček na druhé straně (srov. Trpišovská, 2006, s. 39–40; Budíková, 2004, s. 39).

1.2.2 Emoční a sociální zralost

Při nástupu do školy by dítě mělo disponovat jistým stupněm emocionální nezávislosti a socializační úrovně. Emoční zralostí tedy rozumíme přiměřenou kontrolu impulsů a citů vůči věku dítěte.

Emoční zralost zahrnuje:

- Emoční stabilitu a nezávislost.
- Schopnost sebeřízení.
- Schopnost přijmout nezávisle na svých požadavcích a přáních daný program vyučovacího dne.

Se zralostí emocionální úzce souvisí i zralost sociální, kterou Petrová (2008, s. 94) vysvětluje jako „...komplex předpokladů jedince daného věku a pohlaví v dané situaci zvládnout požadavky společnosti na relativně očekávané úrovni“ (srov. Wedlichová, 2010; Petrová, 2008).

1.2.3 Sociální kompetence

Má-li být dítě ve škole úspěšné, mělo by být dostatečně samostatné, vydržet nějakou dobu bez přítomnosti rodičů. Mělo by se bez problémů začlenit do nového kolektivu, navazovat vztahy s novými spolužáky, potřebuje být také schopné navázat kontakt s cizími lidmi, reagovat na dotazy a pokyny třídního učitele, udržet po jistou dobu pozornost, pochopit a zvládat úkoly, které mu byly zadány (Mertin, 2016, s. 153).

Velmi důležitým aspektem pro vstup do školy je i řeč dítěte a jeho komunikační schopnosti. Mělo by rozumět řeči učitele, jeho výslovnost by měla být srozumitelná, dítě by mělo být schopné mluvit v rozvířených větách a mělo by umět vyjádřit děj (Budíková, 2004).

1.2.4 Adaptace dítěte na školní prostředí

Reakce dětí na školu mohou být různé. I když ve většině případů jsou reakce dětí pozitivní, můžou se objevit i děti, které jsou z přechodu do školy nervózní, pociťují obavy a strach (Kuric, 1986, s. 145). Tyto pocity, ať už pozitivní či negativní, hodně ovlivňuje i příprava dítěte na školní docházku z domova. Rodiče mohou děti hodně ovlivnit tím, jak před nimi o škole mluví. Samotná adaptace záleží i na samotném dítěti. Každé dítě je jiné, každé se s přechodem vyrovnává jinak. Je důležité vytvořit pro děti příjemné, přátelské prostředí, kde se budou cítit bezpečně, poté i adaptace na toto nové prostředí pro ně bude jednodušší.

1.3 Školní věk

Školní věk můžeme definovat jako období základní školy nebo jako období oficiálního vstupu do společnosti. Ten se dále člení na mladší školní věk, střední školní věk a starší školní věk (Vágnerová, 2008, s. 236–237). Adaptační tábor je určený pro děti, které nastupují do prvních ročníků, proto se budeme v mé práci zabývat jen mladším školním věkem, který podle Vágnerové (2008) trvá od nástupu dítěte do školy do věku 8 – 9 let. Langmeier s Krejčířovou (2006) tuto věkovou hranici posouvají až do věku 11 – 13 let (Srov. Vágnerová 2008, s. 237; Langmeier, Krejčířová, 2006 s. 117).

1.3.1 Tělesný vývoj

Při vstupu do školy již bývá dokončena první tvarová přeměna dítěte. Občas se můžeme setkat s dítětem, které ještě vykazuje znaky, které jsou typické pro předškolní děti, avšak tyto znaky se brzy vytrácejí. Růst může být na úplném počátku tohoto období ještě zrychlený, zpomaluje až kolem osmého roku života. U děvčat je zpomalení růstu znatelnější. Tohle období je také typické zpomaleným růstem pohlavních orgánů. Zvyšuje se odolnost organismu proti vnějším nepříznivým vlivům prostředí – nastává jedno z nejzdravějších životních období.

Kostra dítěte se v tomto období stále liší od kostry dospělého člověka. Kosti dítěte jsou méně tvrdé a pevné, zato jsou ale více elastické. Některé dětské kosti se skládají z více částí oddělených chrupavčitými vrstvičkami, které později srůstají v jednotné kosti (Kuric, 1986 s. 153–154). Důležitou tělesnou změnou v tomto období je i vývoj dentice. Mléčné zuby jsou nahrazovány trvalým chrupem.

Mozek je asi o 150 g lehčí než mozek dospělého, diferenciace korových buněk není zcela dokončena, proto se děti rychle unaví. Činnosti krevního oběhu, dýchání a metabolismu jsou rychlejší a prudší jak u dospělého člověka, měli bychom proto dbát na dostatečnou dobu spánku a správnou životosprávu dětí. I ta totiž ovlivňuje tělesný i duševní stav dítěte (Trpišovská, 2006, s. 47).

1.3.2 Psychický vývoj

Langmeier (1998, s. 115) charakterizuje celé období mladšího školního věku jako věk střízlivého realismu. Změny se nezdají být tak převratné, ale psychologické studie dokazují, že tomu tak není. Vývoj pokračuje plynule a trvale, dítě dosahuje pokroků ve všech směrech. Tyto pokroky jsou pro budoucnost dítěte mnohdy rozhodující. Malý školák chce pochopit svět kolem sebe a věci v něm. Tento rys můžeme pozorovat prakticky ve všem, co dítě dělá. V jeho mluvě, při hrách, kreslení i písemném projevu.

Kognitivní vývoj

Na počátku školního věku je již dítě schopné skutečných logických operací a pravých úsudků, které odpovídají zákonům logiky, aniž by ji muselo dříve v nějaké podobě vidět. I přesto se však toto logické myšlení týká jen konkrétních

jevů, obsahů a věcí, které si lze názorně představit (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 124). Jestliže tedy zjednodušíme Piagetův (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 125) výklad o vzniku konkrétních logických operací, řekneme, že „...*podstata nového vývoje myšlení je v tom, že dítě je schopno různých transformací v mysli současně. Může chápat identitu, zvratnost, spojení různých myšlenkových procesů do jedné sekvence apod. A právě to, že se vývojové změny objevují současně, naznačuje, že jde o nový „organizovaný celek“.*

Emoční vývoj

City malých školáků ztrácí afektivní charakter a dostávají se pod jejich vědomou kontrolu. Malí školáci by měli již do značné míry usměřňovat své projevy nálad, city by měly být stálejší. Dokážou skrývat i nežádoucí city, uvnitř je však prožívají. Změny nastávají i u geneze strachu. Děti se přestávají obávat smyšlených bytostí a předmětů a strach se přesouvá spíše do reálných situací jako je strach z trestu, neúspěchu, strach o rodiče aj. Stále více se začínají uplatňovat vyšší city, jako například city intelektuální, estetické a mravní (Trpišovská, 2006, s. 50).

Vývoj osobnosti a sebepojetí

Vágnerová (2008. s. 305) uvádí, že pro rozvoj dětského sebepojetí je důležité to, kým se dítě cítí být, za koho se ono samo považuje, jaký je jeho subjektivní obraz jeho osobnosti. V tomto smyslu má i velký význam pro budoucnost. Dětské sebepojetí vyplývá ze zkušeností se sebou samým. Na začátku školního věku bývá dětské sebehodnocení nepřesné, protože je ovlivňováno aktuálními zážitky.

1.3.3 Socializace

Pro správný rozvoj dítěte a pro jeho úspěšnou socializaci je velmi důležité pozitivní hodnocení jak ze strany učitele, tak ze strany svých vrstevníků. Pro úspěšné formování dětské osobnosti i při vytváření přijatelné sociální pozice je velmi důležitý rozvoj jeho sebevědomí a to, aby se svými výkony při vyučování i ve hrách mimo výuku vyrovnalo svým spolužákům. Právě vrstevnická skupina má pro dítě nenahraditelný význam pro vývoj chování a sociálního citění. Při získání přijatelné sociální pozice tak může dítě uspokojit svou potřebu seberealizace, potřebu bezpečí a jistoty (Trpišovská, 2006, s. 51).

2 Volný čas a pedagogika volného času

Volný čas je pro člověka velmi důležitý. Každý svůj čas volna tráví individuálně. Jen těžko najdeme někoho, kdo by svůj volný čas trávil identicky s nějakým jiným člověkem. Dospělí si svůj volný čas dokážou nějakým způsobem zorganizovat již sami, u dětí tomu tak vždy není. Asi i z tohoto důvodu se volným časem dětí a mládeže zabývalo a stále zabývá mnoho autorů a odborníků. Existuje velké množství definic tohoto pojmu. I když každý autor definuje volný čas jinak, i přesto se definice prolínají nebo na sebe navazují.

Hofbauer (2004, s. 13) ve své knize uvádí volný čas jako dobu, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, které vyplývají z jeho sociálních rolí. Pávková (1991, s. 15) zase vysvětluje termín volný čas jako „...*opak nutné práce, a povinností, dobu, kdy si své povinnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášíjí nám pocit uspokojení a uvolnění.*“ Vážanský (1992, s. 11) rozděluje pojem volný čas ještě na negativní a pozitivní pojem volného času. Negativní pojem nám vysvětluje volný čas jako dobu, která nám zbude po vykonání všech pracovních nebo studijních povinností a po uspokojení biologických potřeb. Pozitivní naopak vidí volný čas jako dobu, kdy se člověk může svobodně realizovat, dělat to, co on sám chce, k čemu ho nikdo nenutí, jako časový prostor, ve kterém má jedinec svobodu.

Obecně lze tedy říct, že volný čas je doba, ve které člověk svůj čas tráví způsobem, který si sám dobrovolně zvolí, který ho nějakým způsobem uspokojuje, rozvíjí, ve kterém si odpočine. Pod pojmem volný čas si tedy lze hlavně představit pojmy jako jsou rekreace, odpočinek, zábava, dobrovolnost, zájmové činnosti, ale i časové ztráty, které jsou s těmito činnostmi spojené (Pávková, 1999, s. 15).

S volným časem je úzce spjatá i pedagogika volného času, kterou můžeme definovat jako disciplínu pedagogiky, která se zaměřuje na „*výchovné a vzdělávací prostředky, napomáhající autonomnímu a smysluplnému využívání volného času dětí, dospívajících i dospělých*“ (Průcha, Walterová, 1998, s. 170). Pávková (1999) shledává za významné metody práce současné pedagogiky volného času: animace, výchovu prožitkem a terénní práce (streetwork).

Pávková (1999, s. 79) animace vysvětluje jako výchovné práce založené na vztazích. V Pedagogickém slovníku (2008, s. 17) je tento termín popsán jako

výchovná metoda založena na nedirektivních metodách povzbuzování jedinců k hledání vlastní cesty životem a schopnosti realizovat svou svobodu a autonomii, přičemž se jim předkládají různé možnosti seberealizace.

Výchovu prožitkem můžeme podle Pedagogického slovníku (1998, s. 287–288) definovat jako organizované programy, které jsou zpravidla fyzicky náročné činnosti spojené s určitou mírou rizika v městském prostředí nebo v přírodě. Zaměřeny jsou na rozvoj sebepojetí, sociálních vztahů a vztahů k životnímu prostředí. Obvykle zahrnují sebereflexi a reflexi sociální interakce (Průcha, Walterová, 1998, s. 287–288).

2.1 Funkce volného času

Volnočasové potřeby dle Opaschowskeho (in Hofbauer, 2004, s. 14–15):

- Rekrece (uvolnění, zotavení, odpočinek, odreagování).
- Kompenzace (odstraňování zklamání a frustrací).
- Výchova a další vzdělávání neboli edukace (vzdělávání, sociální učení).
- Kontemplace (hledání smyslu života, jeho duchovní výstavba, např. formou meditace, sebereflexe).
- Komunikace (různé sociální kontakty, přátelství, partnerství, prožívání volného času ve skupině aj.).
- Integrace (stabilizace rodinného života a vrůstání do společenských organismů).
- Participace (účast, podílení se na vývoji společnosti).
- Enkulturační (adaptace na kulturní normy společnosti, kulturní rozvoj sebe sama, vyjádření prostřednictvím sportu, umění aj.).

Hofbauer (2004, s. 14) mimo jiné uvádí také funkce volného času podle Rogera Sue, kterými jsou:

- Psychosociologická funkce, která v sobě zahrnuje uvolnění, zábavu a rozvoj.
- Sociální funkce (socializaci nebo symbolická příslušnost k některé sociální skupině).
- Terapeutická funkce.

- Ekonomická funkce by měla mít vliv na pozitivní uplatnění člověka v jeho profesní činnosti, výdaje účastníků jsou vynakládány na aktivity ve volném čase aj.

Kavanová s Chudým (2005 s. 16) poukazují na to, že tím, jak se mění charakter způsobu života, by se měly doplnit funkce volného času o:

- Seberealizaci (v oblasti potřeb sociálních a psychických, zájmů, sebehodnocení, sebeuplatnění).
- Socializaci (osvojování sociálních způsobilostí, komunikace a návyky, kompenzace nedostatků rodinného a sociálního prostředí).
- Prevenci (vůči rizikovým formám chování, jako jsou např. vandalství, kriminální činnost, drogová závislost). Významnou roli zastává také při řešení problémového chování žáka. Knotová a kol. (2014, s. 71) uvádí jako příklad hledání příčin problémového chování žáka:

1. V oblasti biologické můžeme zvážit například odchylky stavby a funkce nervové soustavy. Příčinou v biologické oblasti může být například ADHD.
2. V oblasti psychologické zvažujeme například vlivy výchovného prostředí rodiny atd. Příčina zde může být dysfunkční rodina.
3. V oblasti sociální můžeme uvažovat o vlivu postmoderní společnosti na jedince. Zaměřit se můžeme například na vliv širší komunity či lokálního prostředí, ze kterého žák pochází. Lokální prostředí je jedním z přirozených prostředí výchovy, žáka tedy může formovat například život v sociálně vyloučené lokalitě. Příčina sociálních deviací nebývá pouze jedna, ale je souhrou faktorů ze všech tří zmíněných oblastí (srov. Knotová a kol., 2014; Vosečková, 2012).

Podle Pávkové (1999, s. 42) plní výchova mimo vyučování výchovně–vzdělávací funkci, na kterou je kladen velký důraz. Instituce se podle svých specifických možností snaží rozvíjet schopnosti dětí, kultivovat a uspokojovat jejich potřeby a zájmy, formovat žádoucí postoje a vlastnosti. Dále se děti a mládež učí prostřednictvím různých činností využívat hodnotně svůj volný čas, získávat nové znalosti, zkušenosti, dovednosti a návyky. Tímto dochází i k rozvoji poznávacích procesů a k celoživotnímu vzdělávání.

Na základě nově nabytých zkušeností a praktických činností si děti a mladí lidé mohou vytvářet svůj vlastní názor na život a na svět kolem sebe. Dále plní funkci zdravotní, která spočívá především v usměrňování dne tak, aby podporoval zdravý tělesný i duševní vývoj dětí a mládeže. Ovlivněn je střídáním činností různého charakteru, jako jsou například spontánní či organizované činnosti, práce a odpočinku, duševní a tělesné činnosti aj. Velký zdravotní význam má především podněcování a poskytování příležitostí k trávení času na čerstvém vzduchu, které dětem kompenzují sezení ve školních lavicích.

Poslední funkcí je funkce sociální, jež se snaží vyrovnat rozdíly mezi materiálními a psychologickými podmínkami v rodinách. Pomáhá tak především dětem z méně podnětného rodinného prostředí. Jednotlivé typy zařízení plní tuto funkci různými způsoby. Sociální funkce je významná zvláště u zařízení pracující s mladšími věkovými skupinami nebo u těch, které dětem na trvalou či přechodnou dobu nahrazují rodinu. Jako příklad si můžeme uvést např. školní kluby, školní družiny, dětské domovy a domovy mládeže.

2.2 Principy výchovy ve volném čase

Aby výchovně-vzdělávací činnost ve volném čase byla úspěšná, je podle Hájka a kol. (2003, s. 34) potřeba respektovat obecné pedagogické zásady a požadavky výchovy ve volném čase.

Mezi obecné pedagogické zásady uvádějí: přiměřenost, záměrnost, vyzdvížení kladných rysů a jednotu výchovného působení.

Požadavky výchovy ve volném čase jsou podle Hájka a kol. (2003, s. 34) tyto:

- pedagogické ovlivňování aktivit ve volném čase
- dobrovolnosti
- aktivity
- zajímavosti a zájmovosti
- citovosti a citlivosti
- seberealizace a orientace na sociální kontakt.

Bláha (1980, s. 71–72) uvádí ve výchově mimo vyučování 10 specifických principů, kterými jsou:

1. Princip společenského zájmu, aby se žák podílel na dobrovolné nebo společensky prospěšné činnosti.
2. Princip jednoty a specifčnosti výchovy mimo vyučování jako jednu ze sfér rozvoje žáka.
3. Princip dobrovolné účasti žáka na výchovné činnosti mimo vyučování.
4. Princip rozmanitosti, pestrosti a zajímavosti obsahu.
5. Princip odpočinkového a rekreačního zaměření činnosti.
6. Princip sebevýchovného, výchovného, vzdělávacího a sebezvzdělávacího zaměření.
7. Princip zájmového zaměření výchovy mimo vyučování.
8. Princip zaměření činnosti na sociální realizaci a seberealizaci jednotlivců i skupin do společenského života.
9. Princip samostatnosti, iniciativy a uplatnění maximální aktivity při činnostech.
10. Princip hromadného, skupinového i individuálního a osobně výběrového charakteru činnosti.

Dále Bláha (1980, s. 72) připomíná, že k těmto specifickým principům mimo vyučování se uplatňují i všechny obecné pedagogické principy a v průběhu samotného procesu výchovy mimo vyučování se dále uplatňují i obecné pedagogické zásady.

2.3 Hlavní znaky a cíle výchovy ve volném čase

Pávková (2003, s. 10) považuje za hlavní znaky výchovy mimo vyučování cílevědomost, záměrnost a jasně formulované cíle. Protože se jedná o specifickou formu výchovy, má cíle specifické a probíhá ve specifických podmínkách.

Cíle mohou mít různou formu obecnosti. Dílčí cíle můžeme formulovat podle různých hledisek např. podle věku vychovávaných osob, podle druhů činnosti nebo podle druhu výchovné instituce atd.

Obecným cílem pedagogiky mimo vyučování je např. naučit jedince hospodařit s jeho volným časem, oceňovat volný čas jako hodnotu a naučit se volný čas rozumně využívat. Z takto obecně formulovaných cílů lze vyvodit dílčí cíle. Mohou to být např. tyto cíle: naučit děti odpočívat a rekreovat se, hospodařit s časem, rozvíjet své schopnosti a zájmy, uspokojovat své potřeby a jiné.

Hájek a kol. (2003, s. 27) doplňují tyto cíle ještě o cíle autonomní, heteronomní, anticipační a adaptační. Aby mohly být cíle úspěšně plněny, je důležité vytvořit účastníkům nestresové, funkční prostředí, které bude naplňovat podmínky podnětnosti, navozovat kreativitu a podmínky k seberealizaci (Hájek a kol., 2003, s. 35).

2.4 Prostředí a výchovní činitelé pro trávení volného času

Možnosti, kde lze trávit volný čas jsou velmi rozmanité. Hájek a kol. (2003, s. 22) rozdělují typy prostředí na školy a školská zařízení, která jsou součástí škol, do kterých řadíme např. školní družiny a kluby. Dalším typem prostředí pro trávení volného času jsou zařízení pro výchovu mimo vyučování, která nejsou součástí škol. Do této kategorie spadají např. domy dětí a mládeže, stanice zájmových činností, domovy mládeže, dětské domovy a další zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu, tělovýchovné organizace, zájmové svazy aj. Dále máme domácí prostředí a veřejné prostranství. Do domácího prostředí řadíme místo, kde dítě vyrůstá, kde s rodinou žije. Může to být dům či byt a jeho nejbližší okolí. Do venkovního prostranství spadají všechny venkovní i vnitřní prostory, ve kterých se děti a mladí lidé pohybují a kde tráví svůj volný čas. Zařadit sem můžeme parky, kavárny, restaurace, hřiště, diskotéky a jiná veřejně přístupná místa (srov. Hájek, 2003; Pávková, 1991).

Při trávení volného času jsou důležití i činitelé výchovy ve volném čase, kteří čas dětí a mládeže nějakým způsobem ovlivňují. Za základního činitele výchovy můžeme označit rodinu, která má na dítě výchovný vliv již od jeho narození. Významnými výchovnými činiteli jsou i učitelé, se kterými se dítě setkává již v předškolním vzdělávání a poté i na základní a střední škole. Průcha (2017) dále označuje jako výchovné činitele např. trenéry. Pávková (1999) tento výčet doplňuje

ještě o vrstevnické skupiny, které získávají vliv hlavně v období adolescence a o působení médií a komunikačních technologií, které především v dnešní moderní době volný čas dětí bezpochyby ovlivňují (srov. Pávková, 1999; Hájek a kol., 2003; Průcha, 2017).

3 Pedagogika zážitku

Ve třetí kapitole se budeme zabývat pedagogikou zážitku. V první části si vysvětlíme, co tento pojem znamená, jaké jsou základní pojmy, principy, funkce a jaké má pedagogika zážitku uplatnění ve výchově. S tím bude souviset i nejpožívanější prostředek v zážitkové pedagogice, kterým je hra. Tu si rozebereme ve druhé části této kapitoly, definujeme si tento pojem, popíšeme si znaky a dělení her,

3.1 Vymezení základních pojmů

Abychom dokázali lépe pochopit význam pedagogiky zážitku, vymezíme si nejdříve několik klíčových pojmů, kterými jsou podle Hanuše a Chytilové (2009, s. 12) zážitek, prožitek a zkušenost.

3.1.1 Zážitek

V Psychologickém slovníku (1993) se dočteme, že zážitek je *„každý duševní jev, který jedinec prožívá (vnímání, myšlení, představivost). Zážitek je vždy vnitřní, subjektivní, citově provázený, je to zdroj osobní zkušenosti, který se hromadí celý život a skládá jedinečné duševní bohatství každého člověka“* (Hartl, Nepraš, 1993).

Další význam zážitku nám uvádí Hanuš s Chytilovou (2009), kteří slovo zážitek rozdělují na dvě části. Na předponu „za“ a na slovo „žít“, přičemž předpona dává celému slovu význam celistvého. Zážitek tedy v sobě ukrývá již uskutečněné prožitky a zvnitřněné zkušenosti, které umožňují rozvoj osobnosti.

3.1.2 Prožitek (prožívání)

Plháková (2004, s. 45) označuje prožívání za nepřetržitý tok psychických zážitků, který probíhá na různých stupních bdělosti. Dále Plháková uvádí 3 hlavní složky prožívání, kterými jsou rozum, cit a vůle.

Hanuš s Chytilovou (2009, s. 12) považují prožitek za individuální záležitost. Prožitek je podle nich nepřenositelný na další osobu. I když osobě, která daný zážitek neprožila, podrobně popíšeme děj celé akce, nikdy se nestane i zážitkem jejím, a to z toho důvodu, protože pouze poslechem není možné prožitek přenést.

Aby byl prožitek prožitkem, musí být zapojené všechny složky osobnosti oné osoby. Dále Hanuš a Chytilová uvádí 6 znaků prožitku, kterými jsou nenahraditelnost, jedinečnost, individuálnost, intencionálnost, nepřenositelnost a komplexnost.

Další vymezení pojmu prožívání si můžeme přečíst od Nakonečného (1995), který tvrdí, že prožívání zahrnuje všechny psychické jevy, které se odehrávají v našem vědomí i podvědomí. Dále uvádí, že prožívání je individuálním procesem, který je ovlivněn osobností člověka a tím, kde a v jakých podmínkách probíhá (Kirchner, 2009). Předmětem prožívání může být vnější svět, ale i stav mysli a těla.

3.1.3 Zkušenost

Pedagogický slovník (1998, s. 320) uvádí zkušenost jako mnohoznačný pojem, který definuje čtyřmi způsoby:

1. Jako „*obecně poznávání světa, které se opírá o smysly, prožitky, sociální styk a praktickou činnost.*
2. *Souhrn individuálních vědomostí, dovedností, návyků, zájmů, prožitků, sociálních vztahů a praktických činností získaných během života. Obtížně se předávají jiným – individuální zkušenost.*
3. *Souhrn skupinových vědomostí, dovedností, návyků, zájmů, prožitků, sociálních vztahů a praktických aktivit získaných určitou skupinou, společenstvím, lidí během dlouhého období; předává se jiným lidem, jiným generacím – kolektivní zkušenost.*
4. *Prostředek i cíl některých pedagogických směrů. Předpokládají, že žáci aktivně vyhledávají jisté poznatky a činnosti, i pasivně zakoušejí důsledky něčeho, počítají s individuální zkušeností žáků, se zvědavostí, iniciativou“ (Průcha, Valterová aj, 1998, s. 320).*

Jirásek (2019, s. 19) vidí zkušenost jako třetí časový rozměr neboli budoucnost. Zkušenost podle Jirásky vlastně poukazuje na trvalejší podobu něčeho, co jsme v minulosti prožili.

3.1.4 Vymezení pojmu pedagogika zážitku

Jak nám již sám název napovídá, základem pedagogiky zážitku bude nějaký zážitek nebo prožitek, skrze který se máme něco dozvědět nebo se něco naučit. Podle Vážanského (1992) vysvětlení si pedagogika zážitku klade za úkol náležitým

způsobem usměrňovat osoby do pedagogické podoby, která je přivede ke vnitřní zkušenosti potvrzenému nebo korigovanému setkání s vnější skutečností. Přitom se uskuteční učení zážitkem (Vážanský, 1992, s. 26). Pávková (1999) vymezuje pojem pedagogiky zážitku jako výchovné postupy, které jsou založeny na prožitku nebo zkušenosti. Představují proud znovuobjevených nebo nových metod výchovy ve volném čase.

Jirásek (2019) ve své knize odlišuje dva různé termíny, kterými jsou zážitková pedagogika a holistická výchova. Zážitkovou pedagogiku uvádí jako teoretickou a vědeckou reflexi holistické neboli celostní výchovy. Dále v knize se můžeme dočíst dalšího vymezení, které zní následovně. Zážitková pedagogika je „*teoretická deskripce výchovných procesů cíleného vystavení člověka situaci, která po něm žádá nasazení všech jeho sil, autentickou reakci a překročení horizontu známého či ozkoušeného*“. Holistickou výchovu zase popisuje jako „*záměrné ovlivňování prostřednictvím praktického působení na jedince... s cílem jejich proměny pomocí dramaturgicky navržených a inscenovaných prožitkových situací...*“.

Pedagogiku zážitku můžeme najít i pod jinými názvy: výchova zážitkem, výchova prožitkem, výchova v přírodě nebo výchova dobrodružstvím apod. (Pávková, 1999, s. 80).

3.2 Principy pedagogiky zážitku

Vážanský (1992, s. 27–28) shrnuje principy pedagogiky zážitku do devíti bodů, které charakterizuje následovně:

1. Pomocí zážitkové pedagogiky můžeme získávat i v na podněty chudém prostředí bezprostřední zkušenosti, které v sobě zahrnují emocionální i racionální aspekty a aktivní volnost v jednání.
2. Získané zkušenosti jsou v souladu s životní realitou, mají konkrétní všední vztah. Postavení tohoto poměru je důležitým měřítkem zážitkově pedagogických postupů.
3. Získané zkušenosti jsou jedincem zachyceny nejen zevně a objektivně, ale můžou být i zvnitřněny a prohloubeny. Zvnitřnění a prohloubení získaných

zkušeností přináší předpoklad pro trvalý vliv zážitku. K důležitým znakům zpracování zkušeností patří návaznost na již dříve získané zážitky.

4. Získané zkušenosti mají charakter vážnosti. To nám Vážanský vysvětluje tak, že požadavky na osobu jedince jsou skutečné. Situace, ve které se jedinec nachází, vyžadují rozhodnutí a bezprostřední jednání, ale neposkytuje možnost se této situaci zbavit.
5. Vytváří se příznivé předpoklady pro učení sociálního chování.
6. Pedagogika zážitku umožňuje získat rozšíření obzoru kontrastními zkušenostmi daleko od všedního života, a to tím způsobem, že jedinec sám sebe srovnává se skupinou a získává zkušenosti s řešením různým konfliktů.
7. Činnosti zážitkové pedagogiky umožňují jedincům osobní rozvoj získáním hraničních zkušeností.
8. Jedním ze základních principů je zdůraznění jednání a přímé zkušenosti, aktivizace potřeb člověka a pomoc při jejich naplnění. To umožňuje navázání nových vztahů mezi účastníky a vedoucími.
9. Zážitková pedagogika může být jednoznačně ohraničena od nabídky extrémních zážitků těmito znaky:
  - Spolupráce mezi zúčastněnými je demokratická, není postavena na principu rozkazu a poslušnosti.
  - Učení probíhá důsledkem vlastního jednání, namísto postoupení odpovědnosti hierarchickým strukturám.
  - Dopracování se vlastních, individuálních a společenských názorových struktur.
  - Místo konkurence a soutěživosti je brán zřetel na společné překonávání úkolů.

Podle Neumana (1999, s. 40) by programy zážitkové pedagogiky měly nabízet širokou škálu aktivit, které vytváří možnosti pro získání prožitků, zážitků a zkušeností při určitém stupni dobrodružství a rizika, přičemž je zajištěno, aby měl každý účastník šanci na úspěch. Dále řadí k důležitým rysům zvolení odpovídajících metodických postupů, propojení pohybových aktivit s činnostmi při kterých je zapotřebí rozhodování a přemýšlení, zajištění kvalifikovaných vedoucích a spolupráci se skupinami i po skončení zážitkové akce. Když jsou splněny všechny tyto důležité rysy, může být dosaženo výchovných cílů a jejich další uplatnění v praktickém životě.

3.3 Modely zkušenostního učení využívané v pedagogice zážitku

Zkušenostní cykly učení jsou modely, které přibližují základní principy fungování principů učení, zároveň patří k nejdůležitějším částem teorie využívané v mnoha vzdělávacích programech (Hanuš, Chytilová, 2009).

3.3.1 Deweyeho model zkušenostního učení

Za zakladatele zkušenostního učení je považován John Dewey (1859 – 1952). Jeho model klade důraz na povahu zážitku jako na základního činitele vzdělávání. V tomto modelu se pracuje se zážitky v postupných krocích, neboli cyklech. Svou metodu nazýval progresivní. Deweyeho model je třístupňový, zahrnující následující body: impulz, pozorování, znalosti a úsudek. Na rozdíl od ostatních teorií pracuje tento model s konkrétním cílem (srov. Hanuš, Chytilová, 2009; Dočekal, 2011).

3.3.2 Lewinův model zkušenostního učení

Kurt Lewin je zakladatel sociální psychologie v Americe. Známy je díky rozvoji metodologie akčních výzkumů. Lewinův model stojí na přímé zkušenosti, na konkrétním zážitku. Tento model je koncipován jako čtyřstupňový cyklus, obsahující následující prvky: konkrétní zkušenost, pozorování a reflexi, utváření abstraktních návrhů a zevšeobecnění a testování důsledků návrhů v nových situacích. V létě roku 1946 díky rozsáhlému pozorování přišel Dewey se svými kolegy na to, že je učení nejsnazší v prostředí s protikladným napětím a konflikty mezi bezprostředním konkrétním zážitkem a analytickou objektivností (srov. Hanuš, Chytilová, 2009 s.38–40; Dočekal, 2011 s. 23).

3.3.3 Kolbův zkušenostní model učení (Kolbův cyklus)

V 70. letech navázal na výše zmíněné modely i David. A. Kolb (Gošová, 2011), jehož model lze v současné době považovat za nejpoužívanější a nejznámější čtyřstupňový model zkušenostního učení. V původním schématu tohoto modelu byla zahrnuta fáze zkušenosti, kritické reflexe, abstraktního zobecnění a aktivního experimentování, zkoušení. Tento model se ještě dělí na dvě dimenze, kterými jsou zkušenost/zobecnění a ohlédnutí/aktivní zkoušení. Struktura tohoto procesu je založena na vzájemných vztazích mezi všemi jeho složkami a způsobu rozdělení dvou protichůdných dimenzí. V ideálním případě má tohle

schéma tvar nekonečné spirály o dvou až pěti sekvencích (srov. Hanuš, Chytilová, 2009; Činčera, 2007 s. 17).

Kolbův model se stal vůdčím směrem v prožitkové pedagogice. Kantor (2008) uvádí, že efektivní učení rozvíjí čtyři odlišné schopnosti. Těmito schopnostmi jsou: schopnost pozorovat a přemítat o daném zážitku, schopnost abstrakce a experimentování (Kantor, 2008).

3.3.4 Flow

Aby byla zajištěna funkčnost cyklů, musí být splněny některé podmínky. Jednou z nich je navození stavu flow, neboli ponoření se naplno do hry. Tento pojem zavedl americký psycholog Csikszentmihalyi (1975) (srov. Činčera, 2007; Kirchner, 2009). Při stavu Flow je člověk v daném okamžiku intenzivně soustředěný na danou aktivitu co provádí, ztrácí vědomí sama sebe, čas vnímá zkresleně, většinou pociťuje, že čas plyne rychleji než obvykle, pociťuje sebeovládání a nadhled nad situací či akcí (Snyder, Lopez, 2002).

3.4 Uplatnění ve výchově žáků na základních školách

Do školských zařízení se začaly promítat zážitkové či zkušenostní metody od začátku 90. let, kdy prožitek a zážitek získával přesah i do školních vyučovacích předmětů. Šlo především o tělesnou, hudební, výtvarnou, občanskou a literární výchovu. Právě v těchto předmětech se předpokládá emoční zapojení žáků. Největším přínosem je vytváření kreativního prostředí v kolektivu třídy, který se takto seznamuje s principy demokratické spolupráce, osvojuje si možnosti komunikace a učí se překonávat různé problémy. Zážitkové učení může v dětech rozvíjet fantazii, tvořivost a sociální obratnost, zlepšuje se jejich sebepojetí a stoupá sebejistota.

Aplikace zážitkové pedagogiky do běžné výuky je velmi náročná a vyžaduje předem promyšlenou metodiku a strukturu (Šňupárková, 2013).

3.5 Hra

Když se řekne slovo hra, každý z nás si pravděpodobně představí jinou činnost. Je to dáno tím, že existuje velké množství různých her a mnoho různých činností s tímto pojmem spojených. Hra může být spojována se hrou na hudební nástroj, s deskovými hrami které hrajeme doma s rodinou nebo také s hrami, které provozujeme venku s kamarády. Jiní si například z dětství vybaví to, jak si hráli na rodinu nebo na školu a učili se tak nevědomky novým sociálním rolím. Hra jako taková je v životě každého člověka velmi důležitá. Rozvíjí naše vědomosti, naše pohybové schopnosti a díky hrám se lépe začleňujeme do nových skupin či nových kolektivů. Pomocí hry získáváme také sociální dovednosti, které můžeme vymezit jako učení, v našem případě spíše hraním, získané předpoklady pro adekvátní sociální interakce a komunikaci, tedy dovednosti pro psychologicky přiměřené poznávání a ovládání sama sebe a komunikaci s ostatními lidmi v našem okolí. Např. sebepoznání, sebereflexe, přiměřené projevování emocí, empatie, naslouchání, zvládání konfliktů aj. (Gillernová, Krejčová aj., 2012, s. 32).

3.5.1 Vymezení pojmu hra

Vymezení pojmu hra je velmi složité a každý autor tento pojem definuje jiným způsobem. Je to dáno tím, že tento pojem je velmi široký. Pro představu si zde uvedeme několik různých definic.

V Pedagogickém slovníku (1998, s. 82) si můžeme například přečíst následující definici: Hra je „...*forma činnosti, která se liší od práce i od učení*...“ (Průcha a kol., 1998, s. 82).

Jiné vymezení toho pojmu uvádí Kavanová s Chudým (2005, s. 36.). Vymezují hru jako činnost, která je přirozenou součástí osobnosti člověka. Může být činností duševní nebo tělesnou, zároveň je činností výchovnou a vzdělávací, naplňující potřeby osobnosti. Zároveň slouží jako prostředek na vyjádření reálné situace (Kavanová, Chudý, 2005, s. 36).

Pávková (1999, s. 93–94) ve své knize vidí hru jako velmi významný výchovný prostředek, který patří k nejoblíbenějším činnostem ve volném čase. Působí jako relaxace, zároveň působí jako prostředek nenásilného ovlivňování, tedy

výchovného vedení. Vhodně zvolené hry mohou působit na rozvoj celé osobnosti člověka. Mohou ovlivňovat biologický, psychický i sociální rozvoj jedince. Podněcují pohybovou aktivitu, umožňují získávání nových zkušeností, poznatků, dovedností a pomáhají rozvíjet schopnosti. Doprovází je pocit vzrušení, napětí a radosti. Podílejí se na vytváření charakterových a volných vlastností. Velmi významnou úlohu mají i při socializaci, protože většinou probíhají ve skupinách. Děti se při ní učí podřídit se pravidlům a respektovat je, osvojují si pravidla sociálního soužití.

K vymezení pojmu hry od Pávkové je ještě vhodné doplnění jedné charakteristiky od Kavanové a Chudého (2005, s. 37), kteří ve své knize uvádí, že hra vyplývá ze zájmů a potřeb každého člověka. Hru proto charakterizují přes potřeby, kde uvádí, že hra slouží k uspokojení potřeb, jako je např. interakce s lidmi, dále se hrami uspokojuje potřeba po poznání a pohybu. Díky hře odčerpáváme nadbytek energie a uspokojujeme touhu po nějaké činnosti. Zároveň si pomocí her rozvíjíme charakterové vlastnosti, např. solidaritu, ochotu, pomoc druhému aj. Můžeme tedy říct, že hra aktivním způsobem naplňuje a uspokojuje potřeby.

3.5.2 Znaky hry

Každá hra se vyznačuje určitými znaky. Kavanová a Chudý (2005, s. 37) uvádí, že hra by měla mít vymezený výchovný cíl, motivaci a obsah. Znaky hry popisují jako aktivitu, kde si sami řídíme aktivní účast podle našich možností a schopností, hra plní předem určený cíl, zároveň je výchovnou a vzdělávací aktivitou, učí nás poznávat život a vytvářet si k němu vztah. Hrou si formujeme osobnost, stáváme se empatickými a asertivními. Díky hře jsme uvolnění, odpočatí, upevňujeme si zdraví a rozvíjíme si zdravé sebevědomí.

Němec (2002, s. 93–94) strukturu her zjednodušuje a shrnuje jejich základní znaky na motivaci, která má hráče vtáhnout do hry, dále na pravidla, nějakou činnost a prostředí které dotváří atmosféru celé hry. Košťátková (2005, s. 17–19) naproti tomu uvádí znaky hry z pohledu samotného dítěte. Těmito znaky jsou spontánnost, projevující se bezprostředním jednáním a vkládáním do hry vlastní podněty, zaujetí hrou, kdy je dítě tak ponořeno do hry, že nevnímá své okolí a negativně reaguje na její přerušování. Uspokojení a radost, při kterých si dítě bez zjevné příčiny usmívá a hraní může být provázeno samomluvou. Jako další znaky uvádí

Koťátková tvořivost, při které si dítě kombinuje a upravuje skutečnosti z okolního světa. Fantazii, která zapojuje a obohacuje představy a zkušenosti dítěte, dále je to opakování, což je dominantní znak hry. Dítě se rádo vrací do známého prostředí hry, ve které již lépe orientuje. Posledním znakem dle Koťátkové je přijetí role, který lze považovat za přelom ve hře dítěte.

3.5.3 Dělení her

Hry můžeme dělit podle různých kritérií. Jejich členění je velmi rozmanité. Například Zlatý fond her II nám nabízí členění podle času na hru (malé hry, středně dlouhé hry, velké hry, projekty), fyzické zátěže, psychické zátěže, výchovného cíle (hry na rozvoj intelektu, hry na rozvoj tvořivosti, hry na rozvoj motoriky a pohybových dovedností, speciální hry, hry na rozvoj sociálních dovedností, hry na rozvoj sebepojetí, hry na rozvoj vůle), prostředí (hry do místnosti, hry na hřiště nebo na louku, hry do členitého terénu) (Hrkal, Hanuš, 2007, s. 151–163).

Caillois (1998, s. 33) rozdělil hry do čtyř základních kategorií podle toho, jaký princip ve hře převažuje. Tyto kategorie pojmenoval následovně:

- Agón – soutěže, zápasy, závody (hlavním rysem těchto her je soutěživost).
- Alea – hry založené na náhodě.
- Mimikry – hry které pomocí maskování, předstírání nebo fantazie umožní dětem stát se na okamžik někým jiným (karnevaly, ceremoniály, divadlo, aj.).
- Ilinx – hry, které na malý okamžik mění naše vnímání, odvádí jasné vědomí do stavu určité radostné paniky nebo vzrušení (virtuální realita, točení, bungee jumping aj.) (srov. Caillois, 1998, s. 33; Neuman, Ďoubalík, 2009, s. 20–21).

3.5.4 Teorie hry

Teorie hry je vědní obor, který můžeme podle Dlouhého (2009, s. 5) zařadit do matematické ekonomie a zároveň také do teorie rozhodování a operačního výzkumu. Sawa (2021) teorii hry vidí jako podoblast aplikované matematiky, zabývající se konfliktními situacemi z hlediska matematického. Tyto situace se v teorii her nazývají hry. Teorie her se zabývá rozbořením rozhodovacích situací s více účastníky, kteří se nazývají hráči. Tito hráči se snaží dosáhnout určitých cílů, přičemž cíle jednotlivých hráčů se liší.

Teorie her má i své základní pojmy, do kterých řadíme hru, která, jak je uvedeno výše, je konflikt nebo nějaká rozhodovací situace. Hráč, kterým rozumíme účastníka hry, neboli účastníka konfliktu, nebo jím může být politická strana, rozhodovatel aj. Strategie, která je zde chápána jako konkrétní postup, podle kterého si hráč volí své akce s ohledem na akce ostatních hráčů. Optimální strategie, což je hráčem zvolena alternativa, která je pro něj nejvýhodnější. Prostor strategií, kterými jsou myšleny všechny možné alternativy, které jsou hráči dostupné. Dalším pojmem je výplatní funkce, kterou označujeme výsledek hry a naposled je zde pojem inteligentní hráč, který nám značí účastníka, který má dokonalé informace o konfliktu a dokáže maximalizovat svou výhru (srov. Dlouhý, 2009; Sawa, 2021).

Praktická část

4 Tábor

Pod pojmem tábor si každý z nás pravděpodobně představí chatovou nebo stanovou osadu s velkým ohništěm, spaní pod širým nebem, spoustu veselých vedoucích a instruktorů, promyšlený program. Místo, kde děti zažívají různá dobrodružství, hrají různé role podle toho, jak je tábor zaměřen nebo podle toho, kde se odehrává.

V této kapitole si určíme a popíšeme různé druhy táborů, vymezíme si pojmy, které s táborem souvisí a jsou s ním úzce spjaté, bez kterých by nebylo možné tábor organizovat.

4.1 Vymezení pojmů

Za důležité považuji vysvětlit si některé pojmy, které s táborem souvisí. Mezi tyto pojmy bych zařadila:

Zotavovací akce

Za zotavovací akci lze považovat organizovaný pobyt pro 30 a více dětí do věku 15 let a to na dobu delší než 5 dnů, za účelem posílit zdraví dětí, zvýšit jejich tělesnou zdatnost, popř. získat další specifické znalosti či dovednosti (Burda, Šlosarová, 2008, s. 7).

Táborová činnost

Hájek, Hofbauer aj. (2008, s. 142–143) vysvětlují tento termín jako organizovanou, souvislou činnost s dětmi nebo mládeží, popřípadě s rodiči a dětmi, provozovanou v době delšího volna nebo o prázdninách. Může být zaměřena rekreačně nebo formou odborného soustředění, které je završením celoroční práce nějakého zájmového útvaru.

Provozovatel a osoby pořádající

Provozovatelem rozumíme tábořiště, rekreační zařízení či zájmové organizace, které mají právní subjektivitu. Mají rozhodující postavení v celém systému zajišťování tábora.

Provozovatel vytvoří skupinu organizátorů neboli osoby pořádající, kterými mohou být organizace či fyzické osoby, které zotavovací akci realizují. Osobou

pořádající může být i sám provozovatel (srov. Burda, Šlosarová, 2008, s. 7–8; Nejedlý, Vaněček, 1992, s. 12).

Hospodář

Musí být osoba starší 18 let a musí mít kvalifikaci pro táborové hospodáře. Je podřízen hlavnímu vedoucímu. Měl by znát platné směrnice o hospodaření a směrnice platné pro provoz zotavovacích akcí a letních táborů. Organizuje a řídí práci všech hospodářských pracovníků tábora, má právo disponovat s finančními i s materiálními prostředky určenými pro provoz tábora. Zodpovídá za dodržování provozního rozpočtu a stravovacích norem. Vede účetnictví tábora a peněžní deník, ve kterém eviduje veškeré nákupy. Vede denní přehled o počtu stravovaných osob, vede výkazy spotřeby potravin, pečuje o řádný chod kuchyně, sklad potravin a také vede výkaz o denním čerpání celkového rozpočtu (srov. Burda, Šlosarová, 2008, s. 19; Vaněček, Hvězdová, 1992 s. 12).

Hlavní vedoucí, oddílový vedoucí a praktikanti

Táboroví vedoucí jsou lidé, kteří doprovází děti po celou dobu konání akce, proto je důležité, abychom vybrali takové lidi, kterým můžeme plně důvěřovat a bez obav jim děti svěřit. Táborové vedoucí můžeme rozdělit na hlavního vedoucího a oddílové vedoucí (srov. Burda, Šlosarová, 2008, s. 15; Nejedlý, Vaněček, 1992).

Hlavní vedoucí nese plnou zodpovědnost za všechno. Musí být starší 18 let, měl by mít zkušenosti s vedením dětských kolektivů, ale i s prací oddílového vedoucího. Před začátkem samotné akce musí být řádně proškolen od provozovatele, kterého je také zástupcem. Měl by znát právní předpisy spojené s vedením a organizací tábora.

Hlavní vedoucí odpovídá provozovateli za vše co s táborem souvisí, rodičům odpovídá za jejich děti a řídí práci všech pracovníků, kteří se tábora účastní. Zároveň kontroluje dodržování všech předpisů tábora a zabezpečuje vedení předepsaných dokladů. Dále je zodpovědný za zajištění spokojenosti všech dětských účastníků tábora, proto by se měl osobně podílet na přípravě denního režimu, her a aktivit, na rozdělení oddílových vedoucíh a dětí do oddílů.

Před zahájením celé akce musí hlavní vedoucí proškolit celý tým o hygieně a bezpečnosti při práci s dětmi (srov. Burda, Šlosarová, 2008; Vaněček, Hvězdová, 1992).

Oddílový vedoucí musí být také starší 18 let a musí být seznámen se všemi předpisy vztahujícími se k výkonu funkce. Je podřízen hlavnímu vedoucímu, proto by bylo dobré, aby se s hlavním vedoucím před začátkem tábora seznámil. Pokud to okolnosti dovolí, je žádoucí seznámit oddílové vedoucí i s ostatními pracovníky tábora, s rámcovým plánem, táborovým řádem, denním režimem, s táborovými tradicemi a zvyky. Bylo by dobré, aby se i oddíloví vedoucí osobně účastnili přípravy programu.

Oddílový vedoucí organizuje program a činnosti svěřeného oddílu, a to v souladu s táborovým řádem a režimem dne, s pokyny hlavního vedoucího nebo jeho zástupce.

Bezprostředně před zahájením tábora by se měl seznámit s charakteristikou věkového stupně dětí a dalšími informacemi, které vyčte z přihlášek od rodičů a z vyjádření od lékaře. Měl by si také zopakovat základy první pomoci, kterou by měl v nutnosti i umět řádně použít (Burda, Šlosarová, 2008, s. 16–17).

Praktikantem nebo můžeme také říct instruktorem, může být člověk ve věku 15 – 18 let. Je to pomocník, rádce oddílového vedoucího. Praktikant nemá plnou právní odpovědnost, z tohoto důvodu nesmí zastupovat práci oddílového vedoucího. Je povinen dodržovat pokyny hlavního vedoucího, jeho zástupce i oddílového vedoucího, ke kterému je přidělen.

Praktikant může pomoci oddílovému vedoucímu s přípravou a organizací soutěží, her a denního režimu dětí. S přihlédnutím k jeho dosavadním zkušenostem a schopnostem může být praktikantovi umožněno některé hry nebo soutěže s dětmi i vést. Tohle rozhodnutí záleží na oddílovém vedoucím (Burda, Šlosarová, 2008, s. 18).

4.2 Klasifikace táborů

Tábory lze rozdělit mnoha různými způsoby. Můžeme je rozdělit podle délky trvání, podle věku účastníků, podle toho, kdo je organizuje, podle období ve kterém se konají, podle jejich zaměření a mnoha dalšími způsoby. V této podkapitole si některé dělení táborů uvedeme.

Burda (2008, s. 41) ve své knize rozlišuje 4 druhy táborů. Ty popisuje následovně:

- **Tábory stálé** – jsou tábory se stálým tábořištěm, kde se celý tábor také odehrává. Můžeme sem zařadit chatové, stanové nebo zděné základny.
- **Tábory putovní** – táborníci vystřídají během průběhu tábora několik tábořišť. Tyto tábory jsou většinou pěší, cykloturistické nebo vodní.
- **Tábory příměstské** – tyto tábory probíhají v určitém časovém rozmezí během dne, děti jdou na noc domů a na tábor se dostaví opět následující den v určitém hodinu.
- **Tábory hvězdicové** – na těchto táborech účastníci absolvují několikadenní výlety v okolí hlavní základny.

Burda (2008, s. 41–42) uvádí ještě jedno rozdělení táborů, které dělí na:

- **Běžné** – těchto táborů se zúčastňují děti a mládež z běžné populace.
- **Integrované** – tyto tábory jsou určeny i pro děti z dětských domovů či rizikových skupin.
- **Ozdravné** – bývají určené jen pro zdravotně postižené děti.

V publikaci *Připravujeme tábor*, z roku 1992, se můžeme dočíst o následujícím dělení táborů podle období, ve kterém se konají, a to následujícím způsobem (Nejedlý, Vaněček, 1992, s. 10–11):

- **Letní tábory** – tyto tábory jsou pořádány v létě o letních prázdninách a bývají zaměřené na turistiku, pracovní a technickou činnost, sport, kulturu a na tábornickou činnost. Letní tábory můžeme podle Nejedlého a Vaněčka dále rozdělit na:
  1. **Stálé** – jsou to takové tábory, které mají stálý charakter. Budovy nebo objekty, které stojí celoročně a mají zároveň veškeré potřebné vybavení. Celá akce se koná v prostorách a nejbližším okolí tohoto tábora.
  2. **Přechodné** – tento typ táborů bývá vybudován jen na dobu trvání akce, nestojí tedy celoročně. Přechodné tábory můžeme ještě dále rozdělit na putovní tábory, kombinované tábory a tábory se stabilní dočasnou základnou.

- Putovní tábory – takové tábory nemají stabilní stanovou základnu. Táborníci se pohybují po předem určené trase a táboří postupně na různých místech. Můžeme sem zařadit vodácké a cyklistické kurzy.
  - Kombinované tábory – tento typ táborů kombinuje putovní tábory s tábory se stabilní dočasnou základnou.
  - Tábory se stabilní dočasnou základnou – tyto tábory jsou vybudovány na jednom místě pouze na přechodnou dobu. Ve většině případů má tento typ táborů stanový charakter a bývají postaveny z jednoduchých táborových staveb, například jejich území bývá stanoveno jen stožáry nebo jednoduchým ohrazením.
- **Zimní tábory** – tyto tábory bývají organizovány především v době jarních či zimních prázdnin a bývají zaměřené na lyžování, další zimní sporty nebo na turistiku. Tento druh táborů můžeme dále rozdělit na tábory horské a nížinné.
1. Horské – bývají organizovány v různých objektech s horskými podmínkami.
  2. Nížinné – tyto tábory bývají organizovány v nížinném prostředí, často se jejich činnostmi podobají táborům letním.

4.3 Legislativa

Při přípravě a organizaci táborů jsou pořadatelé povinni se řídit platnými předpisy a zákony, které se vztahují k dané oblasti. Těchto zákonů a předpisů je velké množství. Jsou to například tyto vyhlášky a zákony:

- Zákon č. 83/1990 Sb. – Zákon o sdružování občanů.
- Zákon č. 84/1990 Sb. – Zákon o právu shromažďovacím.
- Zákon č. 114/1992 Sb. – Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny.
- Zákon č. 2/1993 Sb. – Listina základních lidských práv a svobod.
- Zákon č. 101/2000 Sb. – Zákon o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 121/2000 Sb. – Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
- Zákon č. 258/2000 Sb. – Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.

- Vyhláška č. 106/2001 Sb. – Vyhláška Ministerstva zdravotnictví o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti.
- Zákon. č. 274/2003 Sb. – Zákon, kterým se mění některé zákony na úseku ochrany veřejného zdraví.
- Vyhláška č. 135/2004 Sb. – Vyhláška, kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch.
- Vyhláška č. 137/2004 Sb. – Vyhláška o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných.
- Vyhláška č. 252/2004 Sb. – Vyhláška, kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody.

5 Adaptační příměstský tábor

Projektem mé práce je Adaptační tábor pro děti, které nastupují do první třídy běžné základní školy. Hlavním cílem tábora je, aby si děti v průběhu tábora zvykly na prostředí školy, aby měly povědomí o tom, kde se co ve škole nachází, aby byly formou her a různých úkolů seznámeny s pravidly, které se ve škole musí dodržovat, aby na začátku školního roku nevstupovaly do zcela neznámého prostředí. Hlavní myšlenkou tohoto tábora je seznámení dětí s jejich nastávajícími třídními učitelkami a vychovatelkami, aby se děti seznámily mezi sebou a už před začátkem školy si našly nové kamarády, aby pro ně byl nástup do první třídy příjemným zážitkem.

5.1 Organizace tábora + příklad dobré praxe a osobní zkušenost

V poslední kapitole se budeme zabývat již samotným projektem tábora. Popíšeme si, kde se tábor bude odehrávat, jeho personální zajištění a další věci spojené s organizací a průběhem.

5.1.1 Popis zařízení

Tábor se bude konat v prostorách základní školy a jejím nejbližším okolí. Jedná se o šestou základní školu na ulici Šumavská 21 v Šumperku. Škola je známá pod názvem „šestka“. Škola od školního roku 2011/2012 vyučuje podle školního vzdělávacího programu **Život, radost, fantazie** neboli zkráceně Žirafa. Podle této zkratky se žirafa také stala symbolem školy. Tento program zohledňuje nároky současného života a zároveň respektuje hranice schopností a osobnost každého žáka.

Budova školy sestává ze 3 bloků a 3 pater. V prvním bloku můžeme najít 1. stupeň školy, přičemž první ročníky jsou hned v přízemí, kde jako jediný ročník mají oddělený vstup do školy a mají od ostatních ročníků oddělené i šatny, aby měli žáci co nejvíce klidu na adaptaci. Ve druhém bloku se nachází hlavní vchod do školy, kanceláře vedení školy, kabinety výchovného poradce a školních psychologů, odborné učebny (učebna chemie, fyziky, počítačová učebna, učebna přírodopisu) a celý 2. stupeň. Ve 3. bloku se nachází učebny výtvarné a hudební výchovy, malá a velká tělocvična, jídelna a školní družiny. Ke škole náleží

i zrekonstruované, oplocené hřiště, které je rozdělené na dvě části. V první části můžeme vidět prolézačky a houpačky, které navštěvují družinové děti, ve druhé části leží běžecký ovál, v jehož středu se nachází volejbalové, basketbalové, tenisové a fotbalové hřiště. Tato část slouží především pro výuku tělesné výchovy.

5.1.2 Příklad dobré praxe

Příměstský tábor by se ve škole nekonal poprvé. Již před dvěma lety škola organizovala první příměstský tábor pro budoucí prvňáčky. Tento tábor měl jak u dětí, tak u rodičů obrovský úspěch, proto jsem se nechala inspirovat a ráda bych tábor ve škole zorganizovala znovu.

První příměstský tábor, který byl organizován paní zástupkyní, probíhal čtyři dny a byl určen pro maximálně 25 dětí. Děti přicházely před školu na osmou hodinu, kde si je vyzvedávala pověřená paní vychovatelka. Poté byly děti rozděleny do tří různých skupinek, bez ohledu na to, do které třídy v září nastoupí. Na rozdíl od mého plánovaného tábora, kde děti budou po celou dobu trvání tábora pohromadě, v předchozím táboře každá skupinka pracovala zvlášť, na jiném stanovišti, takže se skupinky navzájem jen míjely a děti se navzájem neměly šanci pořádně poznat a spřátelit. Tohle bych chtěla pozměnit. Děti budou také rozděleny do skupin, ale celým programem budou procházet společně, členové skupin se budou každý den obměňovat, aby děti měly možnost poznat všechny zúčastněné.

5.1.3 Organizace a personální zajištění tábora

Tábor je určen pouze pro budoucí prvňáčky, kteří budou navštěvovat 6. ZŠ v Šumperku. Maximální počet je stanoven na 30 účastníků.

Propagace tábora bude zajištěna formou informačních letáčků, které budou rozdávány rodičům při zápisu dětí do školy. Propagační materiál bude k dispozici i na webových stránkách školy. Zároveň s propagačními materiály bude rodičům při zápisu rozdána i závazná přihláška, jejíž součástí bude zdravotní způsobilost dítěte, která při odevzdání musí být potvrzena lékařem daného dítěte a prohlášení o bezinfekčnosti, které se podepisuje a odevzdává v den nástupu dítěte na tábor nebo maximálně tři dny před nástupem dítěte na tábor. Dále dostanou zákonní zástupci dítěte podrobnější informace týkající se příměstského tábora. V informacích bude uveden přesný čas, místo a datum konání akce, celková cena tábora, doporučené

oblečení a obuv na dané dny, datum s určeným místem pro odevzdání přihlášky, personální zabezpečení a telefonní kontakty na pedagogy, kteří tábor povedou.

Stravovat se budou děti přímo v budově školy, ve školní jídelně, kde pro ně bude zabezpečeny i celodenní přísun tekutin ve formě várnice. První várnice bude s čajem nebo šťávou a druhá várnice se studenou pitnou vodou.

Děti budou pod dohledem tří zkušených pedagogů a jedné paní vychovatelky. Všichni pedagogičtí pracovníci, kteří se tábora zúčastní, mají mnohaletou pedagogickou praxi a zkušenosti s vedením dětského kolektivu. Jedná se o budoucí třídní učitelky těchto prvňáčků. Každá paní učitelka bude mít pod sebou jednu skupinu o maximálním počtu 10 dětí. Paní vychovatelka bude působit jako pomocná síla jak pro děti, tak pro paní učitelky.

Režim dne:

7:40 – 8:00 příchod dětí

8:00 – 8:30 přivítání a seznámení s denním programem

8:35 – 8:55 dopolední svačina

9:00 – 12:00 dopolední program

12:00 – 12:45 oběd

12:50 – 13:30 klidová činnost

13:30 – 15:30 odpolední program

15:30 – 16:00 volná zábava (pobyt na hřišti, při špatném počasí hraní deskových her nebo hraní v tělocvičně)

16:00 odchod dětí domů

5.2 Rozpočet tábora

Jelikož se tábor odehrává přímo ve škole, jsou náklady sníženy o pronájem prostor a o poplatky za energie, proto tábor vychází finančně velmi dobře a mohou si ho dovolit opravdu všichni rodiče. Jelikož jde o budoucí žáky školy, budou mít cenu stravy stanovenou již v takové výši, jako budou ceny stravného ve školním

roce. Rodiče uhradí tudíž pouze stravu a cenu za použitý materiál k výrobkům, cenám a diplomům, které si děti budou odnášet domů.

Tabulka 1: Cena tábora pro jednoho účastníka za celý týden

	Týden/ Kč
Strava	300 Kč
Materiál	150 Kč
Provozní náklady	0 Kč
Sportovní pomůcky	Zapůjčí ZŠ
Odměny zaměstnancům	0 Kč
Celkem	450 Kč

Tabulka 2: Rozepsání ceny stravného

STRAVA	1 DEN (Kč)	5 DNÍ (Kč)
Svačina	18	90
Oběd	24	120
Svačina	18	90
Celkem	60	300

(Pití je zahrnuto v ceně stravného).

5.3 Program tábora

V poslední podkapitole se budeme věnovat už samotnému programu příměstského tábora, kde si u každého dne, od pondělí do pátku, vyjmenujeme a popíšeme jednotlivé aktivity, které děti během tábora absolvují.

5.3.1 Pondělí

NÁZEV DNE: Vzájemně se poznáváme

CÍL DNE: Děti budou znát jména všech vedoucích paní učitelek i paní vychovatelky, budou schopné vyjmenovat většinu svých kamarádů, se kterými táborem procházejí.

MÍSTO: Dopolední program bude probíhat v prostorách prvních tříd, odpolední program bude probíhat na školním hřišti.

Dopolední program

NÁZEV AKTIVITY: NAJDI A POZNEJ KAMARÁDA

ČASOVÁ NÁROČNOST: 30 – 45 minut

POMŮCKY: kartičky s pohádkovými postavami, stopky

POČET ÚČASTNÍKŮ: 30 dětí + 4 dospělí

POPIS A POSTUP HRY: V této hře jde o to, aby děti našly svou pohádkovou dvojici. Má to ale háček. Nesmí hned prozradit, jakou pohádkovou postavou jsou.

Do nádoby nebo sáčku vložíme kartičky s vytištěnými pohádkovými postavami. Na kartičce bude vždy jen jedna postava. Na jedné kartičce bude např. Bob, na druhé bude Bobek. Děti si postupně chodí vylosovat vždy jednu kartičku, kterou nikomu neukazují. Až budou kartičky všechny rozdány, vysvětlíme dětem, že si vlastně vylosovaly postavičku, ve kterou se teď samy promění a mezi všemi dětmi musí najít právě svého ztraceného pohádkového parťáka bez toho, aby kartičku někomu ukázaly. Mohou např. říct: „Já jsem králík a hledám svého kamaráda z klobouku. Nejsi náhodou ten králík ty?“

Může se stát, že některé z dětí svou vylosovanou postavu nebude znát. V tomto případě se mohou přijít poradit za některou paní učitelkou.

Jakmile svého pohádkového kamaráda najdou, přijdou za paní učitelkou a kartičky ukážou, aby prokázaly, že opravdu svou dvojici našly.

Když budou všechny dvojice pohromadě, přestávají být pohádkovými postavami a mění se opět na děti, které dostávají další úkol. Každá dvojice bude mít dvě minuty na to, aby se o sobě dozvěděla co nejvíce informací, které pak řekne ostatním přítomným. Každé dítě bude mít na povídání jednu minutu, která se odměří stopkami. Po uplynutí času se utvoří kruh. Z kruhu vždy jedna vybraná

dvojice dětí vystoupí do středu kruhu a poví, co se vzájemně o sobě dověděly. Hra končí, až se prostřídají všechny dvojice dětí.

NÁZEV AKTIVITY: NEJRYCHLEJŠÍ HRA NA JMÉNA

ČASOVÁ NÁROČNOST: 15 – 30 minut

POMŮCKY: stopky

POČET ÚČASTNÍKŮ: 30 dětí + 4 dospělí

POPIS A POSTUP HRY: Účastníci tábora vytvoří velký kruh. Po vytvoření kruhu vedoucí vysvětlí účastníkům, že jde o hru, ve které jde o to, v co nejkratším čase vyjmenovat všechna jména účastníků v kruhu.

Vedoucí hry začne měřit stopkami čas. Začínající hráč řekne nahlas jméno svého souseda, který stojí po jeho levé ruce. Pokud jeho jméno nezná, dotyčný mu jméno pošeptá a ten ho poté řekne nahlas. Tímto způsobem hra pokračuje dále, až se naposled vyřkne jméno začínajícího hráče. Hra končí v tom momentě, kdy se čas na stopkách téměř nemění.

V průběhu hry můžeme účastníky i prohazovat, aby se děti seznámily i se jmény dalších dětí. V tom případě se čas hry prodlouží (Neuman, Ďoubalík, 2009, s. 51).

NÁZEV AKTIVITY: MŮJ ERB

ČASOVÁ NÁROČNOST: 60 minut

POMŮCKY: psací potřeby, fixy, pastelky, voskovky, obrys erbu na tvrdém papíře o velikosti minimálně A4, nůžky, lepidlo, šňůrka, kolíčky na prádlo

POČET ÚČASTNÍKŮ: 30 dětí

POPIS AKTIVITY: Rozdáme dětem předkreslené erby. Během určeného času si děti vytvoří svůj osobní erb, ze kterého bude zřejmé jejich křestní jméno, jejich oblíbená barva nebo barvy, jejich oblíbené jídlo, zvíře a činnost. Každý si svůj erb vytvoří, vystříhne a za pomoci paní učitelky přilepí šňůrku tak, aby ho později mohl nést na krku. Hotový erb děti pomocí kolíčků připnou na připravenou šňůru. Když zbude čas, mohou děti, které budou chtít, svůj erb popsat ostatním (Neuman, Ďoubalík, 2009, s. 67).

Odpolední program

Odpolední program zahájíme klidovou činností. Pondělní klidovou činností bude legenda o ztraceném pokladu. Jde o smyšlenou pohádku, která děti zasvětil do programu na další táborové dny. Děti se z vyprávění dovědí, že škola je postavena na místě, kde kdysi dávno stál pohádkový hrad, ve kterém žila spousta pohádkových postav a ty měly někde na zámku, nebo v jeho okolí, ukrytý poklad, který se dodnes nepodařilo najít a je jen na dětech a jejich vedoucích, jestli poklad do ukončení tábora objeví.

Po přečtení pohádky se děti rozdělí do skupinek a každá skupinka se svou paní učitelkou vede diskusi o tom, jak to tady v dávných časech, když místo školy stál zámek asi vypadalo a o jaký poklad může jít. Když zbude dostatek času, mohou děti svou představu nakreslit na papír.

NÁZEV AKTIVITY: LIDSKÉ PEXESO

ČASOVÁ NÁROČNOST: 30 – 60 minut

POČET ÚČASTNÍKŮ: 30 dětí

POPIS A POTUP HRÝ: Hra je vhodná pro větší skupinu účastníků. Ze skupiny si vybereme jednoho či dva dobrovolníky, kteří se na chvíli odeberou mimo skupinu, aby na ostatní neviděli. Zbytek skupiny si samostatně nebo za pomoci vedoucího utvoří dvojice. Jakmile mají všichni svou dvojici, začnou si jednotlivé dvojice domlouvat stejný pohyb, aby bylo zřetelné, že patří k sobě. Jakmile mají všechny dvojice pohyb vymyšlený a nacvičený, přichází hadač/i.

Hráč, který hádá, musí kamaráda vyvolat jménem, ten až poté udělá svůj pohyb. Když hráč, který hádá, jméno neví, může si nechat poradit od ostatních kamarádů a jméno poté vyvolat.

Takto si děti zopakují a zafixují jména všech kamarádů, kteří s nimi na táboře jsou. Hru opakujeme do té doby, dokud jsou dobrovolníci na hádání, nebo dokud se nevystřídají všichni hadači.

NÁZEV AKTIVITY: OPIČÍ DRÁHA

ČASOVÁ NÁROČNOST: 60 minut

POČET ÚČASTNÍKŮ: 30 dětí

POPIS AKTIVITY: V areálu celého školního hřiště vymyslíme pro děti různé úkoly, které budou muset v daném postupu splnit. Dráhou budou děti procházet po skupinkách, aby měly paní učitelky o dětech lepší přehled.

Aktivity a úkoly mohou být různé, podle vybavení daného hřiště nebo podle daného prostoru. Dohlížíme na to, aby každé z dětí procházelo dráhou podle nastavených pravidel. Po úspěšném absolvování dráhy budou děti odměněny diplomem.

5.3.2 Úterý

NÁZEV DNE: TAJEMSTVÍ ZÁHADNÉHO DOPISU

CÍL DNE: Děti budou znát všechny účastníky tábora jejich jménem, Prohloubení vztahů mezi dětmi, seznámení s prostorami prvního a druhého stupně.

MÍSTO: Dopolední program bude probíhat v prostorách prvního a druhého stupně, odpolední program bude probíhat na školním hřišti.

Po příchodu dětí do školy a po společném přivítání, čeká na děti na tabuli napsaný vzkaz s indicií k nalezení tajemného dopisu. Po nalezení dopisu jdou děti na dopolední svačinku a po návratu si dopis společně všichni přečtou.

Dopis píše hodná čarodějka, která se zmiňuje o ukrytém pokladu, o kterém děti slyšely ve včerejším povídání. Ujistí děti, že poklad je ve škole opravdu ukrytý a tento dopis je jedním z vodítek, který je dovede ke staré mapě, na které je místo pokladu vyznačeno. Cesta to nebude jednoduchá, ale za to plná zábavy i poznání.

Dopolední program

NÁZEV AKTIVITY: CESTA PLNÁ ÚKOLŮ

ČASOVÁ NÁROČNOST: 90 – 100 minut

POMŮCKY: dle zvolených aktivit a úkolů

POČET ÚČASTNÍKŮ: 30 dětí

POPIS AKTIVITY: Cesta plná úkolů je zaměřena na rozvoj pohybových schopností a spolupráci ve skupině. Od hlavního stanoviště na děti čeká 7 různých mini úkolů, které jsou označeny modrými papírky (fáborky). Fáborky udávající směr cesty mají barvu žlutou. Tyto fáborky zavedou děti k dalšímu hlavnímu úkolu, který jim přinese další indicii k nalezení mapy pokladů.

Aktivity a hry použité na cestu plnou úkolů:

ŽABKY

Časová náročnost: 5 – 10 minut

Pomůcky: papírové mouchy

Popis aktivity: Děti musí přeskákat určené území jako žabky a žabáci. Po cestě jsou poházené papírové mouchy, které musí sesbírat. Nesmí se ovšem postavit. Každé dítě má za úkol donést dvě mouchy, ne více.

SPOJENÉ NOHY

Časová náročnost: 10 – 20 minut

Popis aktivity: Všechny děti se shromáždí u místa, ze kterého budou startovat. Jejich úkolem bude překonat určité území bez toho, aniž by se přestaly vzájemně dotýkat nohama s některým ze členů skupiny. Jakmile někdo ztratí kontakt, přesouvá se celá skupina opět na začátek cesty a zkouší projít trasu znovu (Neuman, 2005, s. 38).

TŘÍDICÍ JEDNOTKA

Časová náročnost: 10 – 15 minut

Pomůcky: krabice, barevné papíry, plastové láhve, obaly od potravin, noviny, prázdné obaly od Jaru, aviváže aj.

Popis aktivity: Do tří místností (tříd) umístíme velké krabice obalené nebo na-barvené modrou, žlutou a černou barvou tak, aby v každé třídě byla jedna krabice. V místnostech rozmístíme různý odpad, např. plastové láhve, obaly od potravin, papíry atd. Odpadky poházíme i před místnostmi s třidicími krabicemi. Děti mají za úkol odpadky posbírat a správně roztřídit. Po vyhození posledního odpadku krabice společně zkontrolujeme a vyhodnotíme správné roztřizení věcí. Když bude něco vyhozeno špatně, nic se neděje, jen dětem vysvětlíme, proč to do dané krabice nepatří.

DEN A NOC

Časová náročnost: 10 – 15 minut

Popis aktivity: Aktivita se uskuteční na dlouhé školní chodbě. Základním pravidlem této hry je, zákaz běhání. Povoleny jsou pouze „slepičí“ kroky. Na to děti ještě před startem upozorníme. Děti stojí na konci chodby. Jejich úkolem je dostat se na

začátek, ale háček je v tom, že mohou chodit pouze tehdy, když jsou zhasnutá světla. Při rozsvícení se musí všichni přestat hýbat a zůstat v takové poloze, jaké právě jsou. Pokud se někdo pohne, musí celá skupina o tři velké kroky zpět. Pokud někdo poběží, musí se celá skupina vrátit na konec chodby.

MÍČEK NA LŽÍCI

Časová náročnost: 10 – 15 minut

Pomůcky: lžice, pingpongový nebo jiný lehký míček, barevná pentle

Popis aktivity: Vyznačíme trasu, kterou budou muset děti s míčkem na lžici projít. Po cestě musí splnit tři jednoduché úkoly (udělat dřep, stát tři sekundy na jedné noze, otočit se dvakrát dokola). V půlce trasy vyznačíme záchytný bod, z kterého děti budou začínat, pokud jim míček u cíle spadne.

HOUSENKA

Časová náročnost: 5 – 10 minut

Popis aktivity: Děti utvoří dlouhou řadu a rozkročí nohy. Poslední v řadě si klekne a podlézá pod ostatními, až se dostane na začátek a postaví se. Takto se housenka posouvá ke svému cíli.

FOUKEJ, FOUKEJ VĚTRÍČKU

Časová náročnost: 5 – 10 minut

Popis aktivity: Každý dostane nafukovací balónek. Hra probíhá v kleče. Hráči si položí balónky před sebe na startovní čáru a foukají do balónku, dokud se nedostane do cíle. K posouvání balonků se nesmí používat žádná část těla, pouze dech.

NÁZEV AKTIVITY: ČARUJEME S BARVIČKAMI

ČASOVÁ NÁROČNOST: 45 – 60 minut

POMŮCKY: skleničky s vodou, barvivo, papír s nápovědou, papír se zadáním, fixy nebo pastelky, papír, kulaté šablony, nůžky

POČET ÚČASTNÍKŮ: 30 dětí

POPIS AKTIVITY: Tato aktivita se bude odehrávat v učebně chemie. Děti budou pracovat ve skupinách, tak si učebnu rozdělíme na tři části, aby každá skupina měla svůj prostor.

Na stoly nachystáme barvivo v prášku, skleničky s vodou, fixy, čisté papíry a papír s náповědou. Každá skupina bude potřebovat 3 sklenice, červené, žluté a modré barvivo.

Děti rozdělíme do tří skupin. V každé skupině bude jeden dospělý, který dětem bude pomáhat, kdyby si nevěděly rady.

Před dětmi na stole je položen papír s náповědou, na kterém jsou vyznačeny různé barevné kombinace a barvy, které spojením dvou barev vznikají. Na nastudování dáme dětem čas maximálně 5 minut. Po uplynutí tohoto času papír s náповědou vezmeme. Jejich úkolem je namíchat 4 barvy podle zadání, které jim rozdá paní vychovatelka.

Po úspěšném namíchání čtyř zadaných barviček děti zakreslí na papír, jak k namíchané barvě došly. Poté obkreslí čtyřikrát kruhovou šablonu, obkreslené kruhy vybarví výslednými barvičkami. Kruhy vystříhnou a přijdou jako celá skupina k hlavnímu stolu, u kterého stojí paní vychovatelka. Jakmile u stolu stojí všechny skupinky, je jejich posledním úkolem seřadit všechna barevná kolečka podle zadání, které udává slovně paní vychovatelka. Poté děti dostanou další instrukce na jejich cestě za mapou k pokladu.

Odpolední program

Po obědě dětem přečteme instrukce, které jsme získali za dokončení úkolu s barvičkami. Děti se dovídají, že je mapa ukryta někde na školním hřišti. Když se jim podaří splnit i zbytek úkolů, mapu jistě objeví.

Po přečtení instrukcí si s dětmi povídáme o tom, která hra se jim před obědem líbila a bavila je nejvíc. Děti by měly jejich výběr zdůvodnit a podělit se o jejich pocit i s ostatními dětmi.

NÁZEV AKTIVITY: ROZLÍTANÁ SKLÁDAČKA

ČASOVÁ NÁROČNOST: 60 MINUT

POMŮCKY: Kartičky s obrázky, rozstříhané obrázky, izolepa, nůžky, tvrdý papír, lepidlo

POČET ÚČATNÍKŮ: 30 dětí

POPIS AKTIVITY: Vytiskneme si na větší papíry 12 různých obrázků s pohádkovým motivem. Jednotlivé obrázky rozstříháme alespoň na 20 částí. Ty samé obrázky si vytiskneme i na menší papír (formát A5). Rozstříhané obrázky umístíme na různá místa v prostoru, kde bude probíhat hra. Můžeme je přilepit i kouskem izolepy, abychom měli jistotu, že nám kousky papírů neodletí.

Když je vše připravené, rozdělíme si děti na šest skupinek. Každá skupina dostane jeden tvrdý papír, lepidlo a dvě karty s obrázky.

Úkolem dětí je najít všechny poztrácené kousky obrázků a složit podle malých obrázků které dostaly, obrázek velký. Jakmile mají všechny skupinky obrázky poskládané, odevzdají je na kontrolu svým vedoucím. Když je vše tak, jak má být, dostanou děti poslední nápovědu k nalezení mapy, která je dovede později k pokladu.

NÁPOVĚDA K NALEZENÍ MAPY

Jestliže chcete mapu najít, musíte se trochu projít. Po velkém oválu pomalu projděte se, kolem sebe pečlivě dívejte se. Když zřítte malou šipku barvy rudé, koukejte dál, i další někde bude. Tak dostanete se k místu, kde mapa ztracena jest, když najdete ji, bude vás k pokladu vést. (Mapa je ukryta v písku na volejbalovém hřišti). Po nalezení mapy pokladů končí program dne a děti mají volnou zábavu. Mapu rozbalíme další den.

5.3.3 Středa

NÁZEV DNE: CESTA ZA POKLADEM?

CÍL DNE: Nalezení ztraceného pokladu, prohloubení vztahů a spolupráce mezi dětmi, seznámení dětí s prostorami družiny, malé tělocvičny, velké tělocvičny, hudebny.

MÍSTO: školní družina, hudebna, malá tělocvična, velká tělocvična, školní hřiště

Při příchodu dětí do školy je paní vychovatelka přivede do školní družiny, kde bude začínat dnešní dobrodružství. Na začátek si všichni vzájemně promluví o včerejších zážitcích, zrekapitulují si celý včerejší den. Děti po jednom poví své pocity, co se jim včera líbilo nebo nelíbilo. Po svačince začne očekávané rozbalení mapy k pokladu.

Na mapě je zakreslen jednoduchý plánec, na kterém jsou vyznačené a popsány všechny prostory, kudy budou muset malí hledači pokladu jít, aby se k pokladu dostali. Po cestě jsou pro ně připravené hry a aktivity, které musí splnit, aby se dostali dál.

Dopolední program

POKLAD

Časová náročnost: 45 – 60 minut

Pomůcky: Velký formát tvrdého papíru, menší tvrdý papír s obrázkem pokladu, barevné papíry, ozdoby hodící se jako poklad (samolepící perličky, kamínky, třpytky...), fixy, pastelky, voskovky, pastely, lepidlo, nůžky.

Popis aktivity: Děti jsou rozděleny do 6 skupinek. Každá skupina dostane velký tvrdý papír a menší tvrdý papír, na kterém je vytištěna truhla, lepidlo, nůžky, potřeby k vybarvení a ozdobení obrázku.

Děti si truhlu vystříhnou a nalepí na velký papír. Jakmile je truhla nalepená, je jen na jejich fantazii a vzájemné domluvě ve skupině, jak bude truhla vypadat a jaký poklad bude ukrývat.

HUDEBNÍ HÁDANKY

Časová náročnost: 15 minut

Pomůcky: hudební přehrávač, hudební nástroje, interaktivní tabule, obrázky s hudebními nástroji aj.

Popis aktivity: Děti převedeme do hudebny. Pouštíme nebo hrajeme dětem ukázky známých písniček a děti je zkouší dozpívat. Dále dětem pouštíme zvukové ukázky hudebních nástrojů a děti hádají, jaký hudební nástroj právě zazněl. Pokud to technika dovolí, můžeme dětem na interaktivní tabuli ukazovat i obrázky hudebních nástrojů a děti říkají jejich názvy,

HRAVÁ DRÁHA

Časová náročnost: 45 – 60 minut

Pomůcky: dle vybavení objektu, ve kterém tábor probíhá (kladiny, švédské bedny, trampolíny, obruče, lavičky, švihadla, žíněny aj.

Popis aktivity: v tělocvičně dětem připravíme opičí dráhu, kterou postupně procházejí. Jak bude opičí dráha vypadat záleží na tom, jakým vybavením disponuje daná tělocvična.

TANČÍRNA

Časová náročnost: 30 – 45 minut

Pomůcky: hudební přehrávač

Popis aktivity: jaké je to být asi člověkem, který vymýšlí taneční choreografie? V této hře si to mohou děti vyzkoušet. Vybereme si jednoho dobrovolníka, který bude choreograf. Postaví se do čela skupiny tak, aby na něj ostatní dobře viděli. Jakmile začne hrát hudba, začne vymýšlet taneční pohyby, které po něm ostatní opakují. Choreografa po chvíli vyměníme. Aktivita probíhá po takovou dobu, po kterou jsou dobrovolníci na choreografa.

Odpolední program

Odpočinková činnost: tichá pošta

NEBEZPEČNÉ ÚZEMÍ

Časová náročnost: 45 – 60 minut

Pomůcky: lavičky, žebřiny, žíněny aj.

Popis aktivity: Země se promění v lávu, děti se nesmí tedy dotknout podlahy.

Sestavíme v tělocvičně pomocí laviček, malých a velkých žíněnek a žebřin cestu, po které děti musí bezpečně projít až do cíle. Jestli se dotknou kteroukoliv částí těla země, musí jít na začátek cesty a začít procházet znovu.

PAVOUČÍ STEZKA

Časová náročnost: 15 – 20 minut

Pomůcky: silnější provázek

Popis aktivity: Pomocí dlouhého silnějšího provázku, vytvoříme pavučinu. Mezery by měly být dostatečně velké na to, aby jimi dokázaly projít všechny děti. Důležité je, aby se nikdo nedotknul při procházení žádného z provázku. Jestliže se někdo dotkne, musí jít znovu na start a začít procházet od začátku.

POZTRÁCENÉ KORÁLE

Časová náročnost: 20 – 25 minut

Pomůcky: koule z papíru, větší nádoba nebo krabice

Popis aktivity: Ze starého papíru vytvoříme větší množství koulí, které poházíme různě po prostoru, ve kterém bude aktivita probíhat. Děti si vytvoří dvojice, které se budou držet za ruce. Při hledání perel se nesmí dvojice rozpojit. Děti odkládají perly do připravené krabice nebo jiné, dostatečně velké nádoby. Po sesbírání perel je vedoucí přepočítá, aby zjistil, zda jsou perly sesbírány všechny.

5.3.4 Čtvrtek

NÁZEV DNE: SOUTĚŽÍME O KLÍČ

CÍL DNE: Spolupráce ve skupině, rozvoj myšlení, posílení sebevědomí, prohlubování přátelských vztahů.

MÍSTO: velká tělocvična, školní hřiště

Po včerejším objevení uzamčené truhly s pokladem, přečteme dětem dopis, který byl k truhle přilepen.

V dopisu se píše, že k truhle chybí klíč. Tento klíč u sebe má hodná čarodějka, která ho dětem s radostí přenechá. Má to ale jednu podmínku. Hodná čarodějka má velmi ráda soutěžení, proto dětem připravila den plný soutěží. Nezáleží na tom kdo vyhraje, důležité je, že se všichni budou dobře bavit.

SOUTĚŽNÍ AKTIVITY

Dopolední program

SOFT VYBÍJENÁ

Časová náročnost: 45 – 60 minut

Pomůcky: měkký balón

Popis aktivity: Rozdělíme si děti do dvou družstev. Je velmi důležité, aby si děti pamatovaly členy svého týmu, proto jim dáme trochu času, aby si všechny své hráče zapamatovaly. Když si všichni své spoluhráče pamatují, můžeme hru začít. Vybereme si z každého týmu jednoho hráče, kterého si zavoláme k sobě. Tito hráči si "stříhnou" o balón. Hráč, který vyhraje, získává míč. S míčem může udělat maximálně dva kroky, pak musí buď přihrát svému spoluhráči nebo může začít vybijet. Při vybití protihráče, vybitý hráč odchází za hrací plochu. Když se stane, že hráč, který vybíjí se splete a vybije omylem svého spoluhráče, musí se vzdát míče a do hry se může vrátit jeden vyřazený hráč z protějšího týmu. Vyhrává tým, který úspěšně vybije všechny hráče z protějšího týmu.

HULA HOOP

Časová náročnost: 10 – 15 minut

Pomůcky: HULA HOOP obruče, stopky

Popis aktivity: Všechny děti dostanou hoola hoop obruč. Vyhrává ten, který udrží točit s obručí co nejdéle. Můžeme vybírat na točení obručí různé části těla, aby měly šanci vyhrát i ty děti, které s obručí kolem pasu kroužit neumí.

ŠVIHADLOVÝ MARATON

Časová náročnost: 15 – 20 minut

Pomůcky: švihadla

Popis aktivity: Všem dětem rozdáme švihadla. Děti budou skákat „švihadlovou abecedu“. Kdo úspěšně doskáče abecedu i pozpátku, vyhrává. Je-li více vítězů, utkají se mezi sebou. Kdo vydrží skákat nejdéle, stává se celkovým vítězem.

KLIČKOVANÁ

Časová náročnost: 15 – 20 minut

Pomůcky: kužely, míče

Popis aktivity: Rozdělíme děti do pěti skupin. Kužely rozestavíme do pěti stejných řad tak, aby mezi kužely bylo dostatek místa na slalomové probíhání. Děti se postaví do pěti řad. První v každé řadě dostane do rukou míč. S míčem obíhají kužely na konec řady a zase zpět. Aby mohl vyběhnout další člen týmu, musí mu

předat jeho spoluhráč míč, až potom může vyběhnout další. Míč nesmí z rukou vypadnout. Když se stane, že míč někomu při obíhání kuželů vypadne, musí pro balon doběhnout a pokračovat z místa upuštění míče.

Další, složitější varianta běhu může být taková, že hráči při obíhání kuželů balon vyhadzují do výšky a chytají. Zde zase platí pravidlo při upuštění míče. Hráč zvedá míč a začíná z místa, kde mu míč z rukou vypadl. Vyhrává družstvo, které doběhne a seřadí se jako první.

KOHOUTÍ ZÁPASY

Časová náročnost: 20 – 30 minut

Pomůcky: křída

Popis aktivity: Křídou si vyznačíme na hřišti velký kruh. Všechny děti jdou do kruhu. Ruce mají zkřížené na hrudi, poskakují na jedné noze a snaží se vytlačit ostatní kohouty z kruhu ven. Ze hry vypadávají ti, kteří vyskočí nebo jsou vytlačeni z kruhu nebo ti, kteří během zápasení neudrží rovnováhu a postaví se na obě nohy. Vyhrává ten, který zůstane v kruhu jako poslední.

Odpolední program

PŘEHAZOVANÁ

Časová náročnost: 35 – 40 minut

Pomůcky: síť, volejbalový míč

Popis aktivity: Rozdělíme děti do dvou družstev. Síť na přehazování umístíme do takové výšky, aby ji byly děti schopné přehodit. Děti si v hřišti mohou maximálně dvakrát přihrát, třetí hod už musí jít přes síť. Když míč spadne do hřiště protihráčů, získává tým bod. Jestli hráč nepřehodí síť, míč spadne hráčům při přihrávce nebo míč spadne mimo vyznačené hřiště, získává bod soupeř.

ŠTAFETA

Časová náročnost: 10 – 15 minut

Pomůcky: štafetový kolík nebo nějaký jiný předmět, který si budou běžci předávat, stopky

Popis aktivity: Rozdělíme děti do 5 týmů. Snažíme se, aby byly týmy vyrovnané. Postavíme jednoho běžce z každého týmu na běžeckou dráhu, ostatní stojí bokem. Před startem dostanou běžci do ruky kolík. Po odstartování se na start postaví další pětice běžců a čekají na své týmové kolegy. Po předání kolíků hned vybíhá další běžec a nastupuje třetí pětice. Tak štafeta pokračuje, než doběhnou poslední běžci. Pokud někomu spadne v průběhu závodu či při předávce kolík na zem, není družstvo diskvalifikováno, ale připočítá se mu 5 vteřin k doběhovému času.

SKOK DALEKÝ

Časová náročnost: 25 – 30 minut

Pomůcky: měřicí páska

Popis aktivity: Děti se prvně rozeskáčou z místa do plážového písku na volejbalovém hřišti. Po rozcvičce se seřadí do řady a budou skákat do doskočiště z plážového písku. U dětí nebudeme brát v potaz odrazové břevno, ale budeme vzdálenost měřit od jejich skutečného odrazu. Vyhrává hráč, který doskočí nejdál. V této disciplíně vyhlásíme dva vítěze. Jednoho chlapce, jednu dívku.

HOD MÍČKEM DO PÍSKU

Časová náročnost: 15 – 20 minut

Pomůcky: tenisové míčky, měřicí páska

Popis aktivity: Rozdělíme děti na dvě skupiny. Jedna skupina dětí bude házet, druhá skupina jim bude míčky podávat. Každý bude mít pět pokusů. Započítávat se bude jen nejdelší hod. Po pátém hodu se skupiny vymění. Děti co míčky podávaly, budou nyní házet a druhá skupina jim bude míčky podávat.

Jako v předešlé disciplíně i zde se vyhlásí dva vítězové. Jen chlapec a jedna dívka.

5.3.5 Pátek

NÁZEV DNE: VESELÉ ROZLOUČENÍ S TÁBOREM

MÍSTO: školní družina, školní hřiště

Ráno děti v družině objeví klíč od truhly s pokladem. Ke klíči je připevněn i děkovní dopis, ve kterém hodná čarodějka děkuje dětem za úžasné včerejší výkony. Klíč už děti mají, teď je na čase se bavit. A zábava to bude pořádná.

Dopolední program

Každý si vyrobí z papíru masku. Na stolech budou připravené různé šablony, podle kterých si budou moct děti masku vytvořit. Jak budou mít děti masky hotové, půjdou si s vedoucí pro své erby, které vyráběly první den. Nasadí si erby na krk a jdou zpět do školní družiny, kde si posedají do kruhu na koberec. Do rukou se jim dostane míček. Ten, ke komu se míček dostane, se může podělit o své pocity z uplynulých dní s ostatními. Aby děti nebyly nervózní, začínají mluvit paní učitelky s paní vychovatelkou. Mohou např. říct, jak jsou rády, že všechny děti mohly poznat, že celý týden byl velmi příjemný a už se těší na začátek školního roku, až se zase všichni společně sejdou.

Poté předají míček dětem. Ten bude postupně kolovat, až se dostane zpět k paní učitelce. Nikoho k mluvení nepřemlouváme. Aktivita je dobrovolná a záleží na každém dítěti, zda se chce o své pocity s ostatními podělit, či nikoliv.

Odpolední program

Odpočinková aktivita: HÁDEJ, KDO JSEM

Děti si nasadí své vyrobené masky a snaží se vzájemně uhádnout, kdo je pod maskou schovaný. Může jim k tomu pomoci i erb, který mají děti pověšený na krku.

Po odpočinkové aktivitě začíná dětem páteční volný program. Na hřišti je puštěná muzika, skákací hrad a připraveno několik aktivit, kterými se děti mohou bavit. V průběhu zábavy začne hrát fanfára. To je znamení, že přichází očekávané otevření a odhalení tajemné truhly. Paní vychovatelka přinese truhlu, kterou před dětmi odemkne a odhalí její tajemství. V truhle jsou ukryté zlaté (čokoládové) medaile pro každého účastníka tábora.

Návrhy reflexe

S čokoládovou medailí, dostanou děti do rukou i malý obrázkový dotazník, ve kterém budou mít u každé otázky na výběr ze tří různých smajlíků. Protože všechny děti nebudou umět pravděpodobně číst, budou dětem předčítat otázky paní učitelky. Vyplněné dotazníky děti odnesou zpět do truhly. Pro další zhodnocení tábora bude rodičům zaslán elektronickou poštou detailnější dotazník, který bude obsahovat otázky k programu, k personálnímu zabezpečení, ke stravě a k ceně

tábora. Tento dotazník budou vyplňovat zákonní zástupci společně svými dětmi, kde budou moci vyjádřit i své vlastní připomínky.

Reflexe ze strany vedoucích bude zajištěna formou táborových deníčků, kam si budou po každé ukončené aktivitě zapisovat poznámky. Po ukončení každého dne se vedoucí sejdou a projdou své poznámky a proběhne celkové shrnutí dne.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo vytvoření projektu adaptačního tábora pro děti, které na danou školu od nového školního roku budou nastupovat jako žáci. Tábor se koná na pozemcích a v prostorách základní školy. Program tábora je vytvořen tak, aby vyhovoval dané věkové skupině dětí. Cílem tohoto tábora je formou různých her a aktivit adaptovat děti na nové školní prostředí, na budoucí spolužáky a zároveň i na paní učitelky s paní vychovatelkou, které budou děti celým táborem provázet. Paní učitelky, které děti táborem budou provázet, budou od začátku školního roku zároveň i jejich třídními učitelkami.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol, které jsou ještě členěny na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou obsaženy tři kapitoly, v části praktické potom kapitoly dvě.

První kapitola nás seznamuje s věkovou skupinou předškolního a školního věku (mladšího školního věku), kde je rozepsána charakteristika těchto věkových skupin. Ve druhé kapitole se seznamujeme s termíny volný čas a pedagogika volného času, kde si tyto termíny vymezujeme a blíže charakterizujeme. Třetí kapitola se zabývá pedagogikou zážitku, přičemž je v této kapitole obsažena i podkapitola s názvem hra. Ve čtvrté kapitole, která již spadá do praktické části práce, se zabýváme tábory. V této kapitole jsme si termín vymezili a uvedli jsme si různé dělení táborů, navíc je v kapitole obsažena i legislativa, která s pořádáním táborů souvisí.

Poslední pátá kapitola se zabývá již samotným projektem. V kapitole jsou obsaženy informace, které nás seznamují s organizací, personálním zabezpečením a rozpočtem adaptačního tábora. Zároveň je zde popsán i samotný program. Všechny hry a aktivity uvedené v projektu jsou zvoleny s ohledem věk účastníků. Některé jsou čerpány z uvedených zdrojů a literatury, jiné jsem si vymyslela sama. První den je dnem seznamovacím, od druhého dne je tábor veden jako cesta za pokladem. Tábor je sestaven tak, aby mohl být zorganizovaný na jakékoliv škole nebo v jakémkoliv volnočasovém zařízení. Projekt může sloužit i jako inspirace ostatním, k vytvoření podobných projektů, ať je to pro budoucí prvňáčky nebo např. pro děti, které nastupují do předškolního vzdělávání.

Literatura

BLÁHA, V. *Volný čas, výchova a sociální formování žáků základní školy v době mimo vyučování*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980, 139 s.

BUDÍKOVÁ, J. *Je vaše dítě připraveno do první třídy? [co potřebuje budoucí prvňáček umět a znát]*. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-7226-637-3.

BURDA, J.; ŠLOSAROVÁ, V. *Tábory a další zotavovací akce*. Praha: NIDM, 2008. ISBN 978-80-86784-59-5.

CAILLOIS, R. *Hry a lidé–maska a závrať*. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon, 1998, 215 s. ISBN 80-902482-2-5.

ČINČERA, J. *Práce s hrou Pro profesionály*. Grada: Praha, 2007, 116 s. ISBN 978-80-247-1974-0.

DLOUHÝ, M.; FIALA, P. aj. *Úvod do teorie her*. Praha: Oeconomica, 2009, 119 s. ISBN 978-80-245-1609-7.

DOLEŽELOVÁ, E. *Hry na dětské tábory*. Praha: Grada, 2004, 303 s. ISBN 80-247-0702-0.

FRANC, D. *Učení zážitkem a hrou praktická příručka*. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1701-9.

GILLERNOVÁ, I.; KREJČOVÁ, L. aj. *Sociální dovednosti ve škole*. Praha: Grada, 2012, 248 s. ISBN 978-80-247-3472-9.

HÁJEK, B.; HOFBAUER, B. aj. *Pedagogické ovlivňování volného času – současné trendy*. Praha: Portál, 2008, 239 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

HÁJEK, B.; HOFBAUER, B. aj. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, 2003, 105 s. ISBN 80-7290-128-1.

HARTL, P.; NEPRAŠ, K. *Psychologický slovník*. Praha: Jiří Budka, 1993, ISBN 80-901549-0-5.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

HRKAL, J.; HANUŠ, B. *Zlatý fond her II–hry a programy připravené pro kurzy Prázdninové školy Lipnice*. Praha: Portál, 2007, 165 s. ISBN 978-80-7367-265-2.

JIRÁSEK, I. *Zážitková pedagogika: teorie holistické výchovy (v přírodě a volném čase)*. Praha: Portál, 2019. Gymnasion. ISBN 978-80-262-1485-4.

KANTOR, P. *Teorie hry v učitelské praxi*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008, ISBN 978-80-7368-545-4.

KAVANOVÁ, A.; CHUDÝ, Š. *Výchova a volný čas – vybrané kapitoly z pedagogiky volného času*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2005, ISBN 80-7318-266-1.

KIRCHNER, J. *Psychologie prožitku a dobrodružství pro pedagogiku a psychoterapii*. Brno: Computer Press, 2009, 135 s. ISBN 978-80-251-2562-5.

KOŤÁTKOVÁ, S. *Hry v mateřské škole v teorii a praxi*. Praha: Grada, 2005, 184 s. ISBN 80-247-0852-3.

KURIC, J. *Ontogenetická psychologie – celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty filozofických a pedagogických fakult studijních oborů učitelství a studijního oboru psychologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986.

LANGMEIER J., KREJČÍŘOVÁ D. *Vývojová psychologie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2006, ISBN 978-80-247-1284-0.

LANGMEIER, J. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 1998, 343 s. ISBN 80-7169-195-X.

NEJEDLÝ, P.; VANĚČEK, J. *Připravujeme tábor*. Praha: Práce, 1992, 119 s. ISBN 80-208-0085-9.

NĚMEC, J. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002, 119 s. ISBN 80-7315-012-3.

NEUMAN, J.; ĐOUBALÍK, P. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*. Praha: Portál, 2009, 325 s. ISBN 978-80-7367-572-1.

NEUMAN, J.; ĐOUBALÍK, P. *Překážkové dráhy, lezecké stěny a výchova prožitkem*. Praha: Portál, 1999, 315 s. ISBN 80-7178-292-0.

NEUMAN, J.; TOMESŠ, P. aj. *Hry do kapsy IX: sociální, motorické a kreativní hry*. Praha: Portál, 2005, 96 s. ISBN 80-7178-985-2.

PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času – teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Praha: Portál, 1999, ISBN 80-7178-295-5.

PÁVKOVÁ, J. *Průvodce studiem oboru Pedagogika volného času*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2003, ISBN 80-7083-757-8.

PETROVÁ, A. *Kapitoly z obecné psychologie I*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, 114 s. ISBN 978-80-244-2140-7.

PIAGET, J.; INHELDER, B. *Psychologie dítěte*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1970, 115 s.

PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004, 472 s. ISBN 978-80-200-1499-3.

PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2017. 483 s. ISBN 978-80-262-1228-7.

PRŮCHA, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 1995, ISBN 80-7178-029-4.

PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E. aj. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 1998, ISBN 80-7178-252-1.

PŘÍHODA, V. *Ontogeneze lidské psychiky – vývoj člověka do 15 let*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963, 461 s.

THOROVÁ, K. *Vývojová psychologie – proměny lidské psychiky*. Praha: Portál, 2015, 575 s. ISBN 978-80-262-0714-6.

TRPIŠOVSKÁ, D. *Ontogenetická psychologie*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2006, 108 s. ISBN 80-7044-792-3.

SPÁČILOVÁ, H. *Pedagogická diagnostika v primární škole*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009, ISBN 978-80-244-2264-0.

STERNBERG, R. J. *Kognitivní psychologie*. Praha: Portál, 2002, 636 s. ISBN 80-7178-376-5.

VÁGNEROVÁ M. *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2008, ISBN 978-80-246-0956-0.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2012, 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000, ISBN 80-7178-308-0.

VANĚČEK, J.; HVĚZDOVÁ, A. *Připravujeme vedoucí*. Praha: Práce, 1992, 109 s. ISBN 80-208-0106-5.

VÁŽANSKÝ, M. *Volný čas a pedagogika zážitku*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 1992, ISBN 80-210-0428-2.

Internetové zdroje

Dětská agentura [online]. Dostupné na www: <<http://detska-agentura.cz/cz/detska-agentura/zakony-a-vyhlasky/>>.

DOČEKAL, V. *Modality andragogiky optikou zkušenostní vědy*. disertační práce [online]. Olomouc: Filozofická fakulta UPOL, 2011, 100 s. Školitelka: Mgr. Hana Bartoňková Ph.D. [cit. 2021-06-01] Dostupné na www: <<https://theses.cz/id/pog8yz/>>.

GOŠOVÁ, V. *Kolbův cyklus* [online]. Dostupné na www: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogický_lexikon/K/Kolbův_cyklus.

KNOTOVÁ, D. a kol. *Úvod do sociální pedagogiky–Studijní texty pro studenty oboru sociální pedagogik* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2014, ISBN 978-80-210-7078-3. [Cit. 10-04-2021] Dostupné na www: <<https://digilib.phil.muni.cz/data/handle/11222.digilib/131846/monography.pdf>>.

SAWA, Z. *Teorie her* [online]. Ostrava: Technická Univerzita, 2021, Dostupné na www: <<http://www.cs.vsb.cz/sawa/teh/opora/TEH-opora.pdf>>.

SNYDER, C. R.; LOPEZ, S. J. *Handbook of positive psychology* [online]. New York: Oxford University Press, 2002, ISBN 0-19-513533-4. [Cit. 30-05-2021] Dostupné na www: http://ldysinger.stjohnsem.edu/@books1/Snyder_Hndbk_Positive_Psych/Snyder_Lopez_Handbook_of_Positive_Psychology.pdf .

ŠŇUPÁRKOVÁ, M. 2013. Zážitková pedagogika a možnosti její aplikace ve výuce hudební výchovy na víceletém gymnáziu. *Kultura, umění a výchova*, 1(2) [cit. 13-04-2021]. ISSN 2336-1824. Dostupné na www: http://kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=5&clanek=29.

VOSEČKOVÁ, A. *Úvod do psychologie zdraví pro studenty sociální práce* [online]. Hradec Králové: Gaudeamus při Univerzitě Hradec Králové, 2012, ISBN 978-80-7435-294-2. [Cit. 25-03-2021] Dostupné na www: https://uhk.cz/file/edee/filozoficka-fakulta/studium/voseckova_-_zdravi_a_menoc_i.pdf.

WEDLICHOVÁ, I. *Vývojová psychologie (určeno studentům Učitelství pro mateřské školy)* [online]. Ústí nad Labem: Universita J. E. Purkyně, 2010, ISBN 978-80-7414-320-5. [Cit. 10-03-2021] Dostupné na www: https://pf.ujep.cz/wp-content/uploads/2018/06/KPS_MS_Vyvoj_psycho_Wedlichova.pdf.

Základní škola Šumavská 21 [online]. Dostupné na www: <https://6zs.cz/0-skole/zakladni-informace>.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Logo školy

Příloha č. 2: Propagační leták

Příloha č. 3: Diplom

Příloha č. 4: Dotazníček

Příloha 1 – Logo školy

**Říměstský tábor
pro budoucí
prvňáčky**

Místo konání: 6. ZŠ
Termín konání: červenec
Čas konání: 8:00 – 16:00

TÁBOR JE URČEN PRO BUDOUCÍ PRVŇÁČKY 6. ZŠ.

**Na děti čeká
spoustu zábavy
při hledání
ztraceného
pohádkového pokladu.**

Cena: 450 Kč
V ceně jsou zahrnuty pomůcky,
celodenní strava i pitný režim.

Přihlaste své dítě a umožněte mu ještě před začátkem školního roku poznat své budoucí spolužáky, paní vychovatelku a paní učitelky.

Více informací naleznete na webových stránkách a v kanceláři školy.

DIPLOM

ZA ÚSPĚŠNÉ ZVLÁDNUTÍ OPIČÍ DRÁHY

Pro:

Dne:

DOTAZNÍČEK

Líbí se ti tvá budoucí škola?

Líbily se ti táborové hry?

Byl/a jsi na táboře spokojený/á?

Našel/a sis nové kamarády?

Kdyby to bylo možné, přihlásil/a by ses na tábor i příští rok?

Nakresli smajlíka, který bude vyjadřovat, jak se ti celkově tábor líbil.